

Vlaams
Parlement

vergadering **C193**
zittingsjaar 2014-2015

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid

van 1 april 2015

INHOUD

INTERPELLATIE van Bart Caron aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de campagne 'Stop de waanzin - Boeren eisen volwaardige toekomst' van de Boerenbond - 43 (2014-2015)	3
VRAAG OM UITLEG van Sofie Joosen aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het bereik van het Europese Schoolfruitproject - 1547 (2014-2015)	18
VRAAG OM UITLEG van Stefaan Sintobin aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het pleidooi van de minister-president voor een toezichthouder voor de voedingsketen in Vlaanderen - 1575 (2014-2015)	
VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over een toezichthouder voor de agrovoedingsketen - 1601 (2014-2015)	20
VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over vestiging en steun voor loonwerkbedrijven - 1589 (2014-2015)	26
VRAAG OM UITLEG van Lode Ceyskens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de evaluatie en actualisering van het Vlaams Actieplan voor de Paardenhouderij - 1636 (2014-2015)	30
VRAAG OM UITLEG van Els Robeyns aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het bedrijfsmodel van de Vlaamse landbouw - 1735 (2014-2015)	33
VRAAG OM UITLEG van Francesco Vanderjeugd aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de besteding van de middelen van het Plattelandsfonds - 1450 (2014-2015)	36
VRAAG OM UITLEG van Francesco Vanderjeugd aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de gevolgen van het nieuw Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) voor overnames van land- en tuinbouwbedrijven - 1495 (2014-2015)	42

INTERPELLATIE van Bart Caron aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de campagne 'Stop de waanzin - Boeren eisen volwaardige toekomst' van de Boerenbond – 43 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron (Groen): Voorzitter, minister, collega's, de wielervedstrijden worden dezer dagen gekleurd door vallende renners en protesterende landbouwers. De landbouwers hadden zich zondag in Gent-Wevelgem zeer strategisch opgesteld, op de Monteborg, waar de renners twee keer passeerden, wat Michel Wuyts de kans gaf om bij de tweede passage zijn toelichting bij de actie van de boeren een beetje te verfijnen.

Ik wil het vandaag hebben over de affichecampagne van de Boerenbond onder de titel 'Stop de waanzin – boeren eisen volwaardige toekomst'. Het zal u misschien verbazen, minister, maar ik geef de landbouwers gelijk. De situatie waarin zij zich vandaag bevinden, is inderdaad waanzinnig. De landbouwer verdient een volwaardige toekomst, rechtszekerheid, en vooral een eerlijke prijs voor zijn producten. Ook veel andere spanningen die momenteel aan de orde zijn en problemen veroorzaken in het landschap, zoals de erosieproblematiek, de melkquota, de mestproblematiek en zo meer, zijn voor veel landbouwers erg lastig, vooral ook omdat ze op één moment samenkomen.

De landbouwer verdient ook een landbouwbeleid dat op zijn maat gesneden is en dat toekomst en rechtszekerheid garandeert. Hij verdient dus ook een landbouwminister die het goed met hem voorheeft. Aan dat laatste twijfel ik eerlijk gezegd niet, minister, alleen is de maatschappelijke situatie dusdanig dat het toch heel erg lastig moet zijn.

– De heer Jos De Meyer treedt als voorzitter op.

In die zin is het campagnebeeld dat de Boerenbond voor deze actie gekozen heeft, behoorlijk fout. Het beeld toont namelijk een boom die een landbouwbedrijf vertrappelt. Het is een voorbeeldig landbouwbedrijf, vanuit de optiek van diezelfde boom: een gemengd bedrijf met akkerbouw, weiland, wat koeien, enkele varkens en een nest kippen. Er is zelfs een poel en een kleinschalige windmolen. Wellicht is het voor de boer ook mogelijk om zijn voedersilo met eigen kweek te vullen en verwerd hij nog niet tot loonslaaf van een veevoederindustrie die teert op Zuid-Amerikaanse soja die met grote winstmarges wordt ingevoerd, maar die een zware ecologische voetafdruk achterlaat.

Het platgetrapte landbouwbedrijf op de tekening is het type landbouwbedrijf dat door u en uw voorgangers niet langer levensvatbaar werd geacht. Het is het type bedrijf van die 40 procent landbouwers die de voorbije tien jaar de riek aan de wilgen hingen, moegestreden, failliet of nog erger, slachtoffers van een kille sanering. Het is het type landbouwbedrijf dat geen plaats kreeg in uw beleidsnota, dat niet kon of wilde meestappen in de ratrace van productieverhoging, schaalvergroting, schuldenopbouw, export enzovoort. Het is het type familiaal landbouwbedrijf dat zijn producten met trots aanbiedt in de hoevewinkel en op de plaatselijke veiling, liever dan te kiezen voor het zekere hongerloon van de grootdistributie of van de voedselverwerkende industrie.

Zo'n bedrijf is geen vijand van een boom of vice versa. Op zo'n bedrijf is het perfect mogelijk om in harmonie met de omgeving te boeren, ook in de nabijheid van de beschermingszones die nu in het IHD-PAS-verhaal (instandhoudingsdoelstellingen - programmatische aanpak stikstof) worden geviseerd. Zo'n bedrijf

is flexibel genoeg, zit niet vast aan loodzware hypotheeken of wurgende contracten. Helaas is zo'n bedrijf vandaag nauwelijks leefbaar, en dat komt door de beleidskeuzes in het landbouwbedrijf die de voorbije regeringen-Peeters en -Leterme gemaakt hebben. En dat wordt nu nog eens aangevuld met een non-beleid, een talmend beleid dat er steeds van uitgaat dat de omzetting van Europese regelgeving wel voldoende flexibel zal mogen, dat er uitstel voor van alles en nog wat gevraagd kan worden, dat deadlines eindeloos achteruitgeschoven kunnen worden. Denk maar aan het IHD-PAS-verhaal, dat al in 1979 is gestart, met de habitatgebieden. De toepassing daarvan werd telkens achteruitgeschoven, uiteindelijk tot midden 2014.

Het is een beleid dat veeleer met uitzonderingsmaatregelen dan met een doortastend en geïntegreerd bestuur bezig is. Ik weet het, het is een beleid dat niet zo anders is dan dat van veel van onze buurlanden, die met dezelfde problematieken geconfronteerd worden. Maar ik denk dat het bij ons nog harder wordt aangevoeld, doordat we net in een klein land leven, met veel bewoning en industrie, en dus met een intensieve landbouw, zoals u zelf ook al verschillende keren hebt gezegd.

Uitstel is in een aantal gevallen mogelijk. En dat is tijdelijk misschien goed om een oplossing te bieden, maar op lange termijn is dat niet de echte oplossing. Denk maar aan de problematiek van IHD-PAS, waar met een theoretisch model en een veel te grote zoekzone zo'n 1300 à 1400 landbouwers ongerust worden gemaakt, terwijl met een preciezer, minder theoretische berekening en een relatieve zoekzone de problematiek half zo groot had kunnen zijn. Soms durf ik te denken dat een en ander uitvergroet wordt, precies om het protest uit te lokken. Maar goed, dat is een foute gedachte, die ik misschien niet mag hebben.

De boeren spreken over waanzin als ze het over hun eigen toekomst hebben, en ik geef hun daarin gelijk, maar in hun waanzin vergissen ze zich ook wel een beetje van vijand.

Het is geen boom die hun stallen vertrapt, het is geen boom die hun landbouwgrond inneemt. Het zijn bijvoorbeeld stallen waarvoor ze tot voor enkele maanden nog moeiteloos grote vergunningen voor kregen, maar er dan plotseling een rode of oranje kaart bovenop hebben gekregen. Als het tenminste nog hun eigen stallen zijn: in West-Vlaanderen is ongeveer 50 procent van de varkensstallen geen eigendom meer van het familiaal bedrijf waar de stal origineel was gevestigd.

Het is ook waanzin als mensen hun producten met verlies moeten verkopen, of het nu varkensvlees is, of melk – dat is morgen ook aan de hand – of fruit. Het is niet eerlijk omdat de voedselprijs voor de consument niet daalde. Minister, tenzij u me straks tegenspreekt, vrees ik dat ze wat de prijszetting betreft niet op u hoeven te rekenen. We komen daar straks naar aanleiding van vragen over de toezichthouder op terug. Als een landbouwer 10 procent krijgt van het consumentenproduct, dan is dat een regelrechte schande. Ik denk dat veel consumenten best bereid zijn om iets meer te betalen en ook die landbouwer een leefbare toekomst te geven.

Er is een vloedgolf aan regels en maatregelen waardoor soms zelfs het onderscheid tussen nuttige en nefaste maatregelen weggeveegd wordt. Ik wil maar even zeggen dat er vergunningen of VLIF-steun (Vlaams Landbouwinvesteringsfonds) zijn voor varkensstallen bijvoorbeeld, en tegelijkertijd straks steun voor de omvorming van diezelfde varkensstallen omdat die in oranje gebied gelegen zijn. Waar zijn we soms in godsnaam mee bezig? Ik denk dat vooral boekhouders en juristen daar beter van worden, maar ik kan het fout hebben.

Ik begrijp de woede van de landbouwers en ik begrijp vooral die actie – ik verwees net naar de prijszetting – die ze aan de voordeur van Aldi of Lidl hebben

gevoerd omdat precies die distributieketens verantwoordelijk zijn voor de te lage prijszetting, zeker wat betreft groenten en fruit. Ik zal ze begrijpen als ze straks niet de Lidl of Aldi van Torhout of Erpe-Mere bezetten, maar dat ze dat eens komen doen in de Brusselse Wetstraat.

Minister, ik hoop dat het niet zo ver moet komen. Ik hoop dat u de landbouwers van hun onzekerheid verlost en hen bevrijdt uit de ratrace van steeds meer productie, want vandaag hanteren we een zeer economisch landbouwmodel. Ik hoop dat u hen bevrijdt uit de ratrace van steeds meer investeringen en schulden, die ze vaak niet meer kunnen afbetalen, zeker als de prijzen zakken. Ik hoop op een beleid dat de landbouwers ondersteunt om een eerlijke prijs te krijgen voor eerlijk en gezond voedsel.

Dit kunnen we met veel mensen delen: het gaat om de voeding van ons allemaal en die willen we duurzaam geproduceerd zien en we willen dat die gezond is. En dat moet eerlijk vergoed worden. Ik hoop dat er een landbouwbeleid komt dat meer ruimte geeft aan kleinschaligheid en diversificatie, aan omschakeling naar bio-landbouw – we hebben het al gehad over die 0,8 procent van het areaal voor bio – en korte keten, aan meer symbiose tussen landbouw en natuur. Ik denk aan de zeshonderd beheersovereenkomsten tussen Natuurpunt en landbouwers. Er zijn alternatieven mogelijk. De vraag is: kunnen we tegelijk A en B blijven zeggen, kunnen we warm en koud blijven blazen?

Voorzitter, dit is een interpellatie die het landbouwbeleid op de korrel neemt. Minister, erkent u de noden van de landbouwsector? Meent u dat uw beleid een oplossing biedt voor deze noden? Ik geef toe, het is een suggestieve vraag. Zo ja, hoe verklaart u dan dat diezelfde landbouwers uw beleid waanzin noemen? Dat is wat ze zeggen. Als u vindt dat uw beleid geen goede oplossing is, zult en kunt u het dan bijsturen, en op welke terreinen?

De voorzitter: De heer De Croo heeft het woord.

De heer Herman De Croo (Open Vld): Voorzitter, ik ga Cato de Oudere niet nabootsen en zeggen: "Carthago delenda est". De heer Caron heeft deze problematiek met zijn interpellatie in de commissie Landbouw gebracht. De minister weet zeer goed dat wij de laatste tijd het Mestactieplan, de Programmatiese Aanpak Stikstof, instandhoudingsdoelstellingen, erosie enzovoort allemaal mogen horen in de commissie Omgeving. De voorzitter van deze commissie weet dat ik bijzonder aandachtig ben en dacht dat dat op een dag allemaal naar deze commissie zou worden gerepatieerd, wetende dat de gemeenschappelijke landbouwpolitiek, de melkquota en zo vele andere dingen hier worden behandeld.

Iets anders heeft me getroffen toen ik luisterde naar de heer Caron. In 1967, toen ik de jonge burgemeester was van Michelbeke, is er een soort landbouwopstand geweest in Oudenaarde, met als gevolg dat een inwoner van mijn gemeente, molenaar De Poorter, overleed op die manifestatie. Dat was niet het gevolg van slagen, maar van een hartbreuk. Ik zal nooit vergeten dat er op de begrafenis die zaterdag in het Sint-Sebastiaanskerkje in Michelbeke zo veel volk was dat we alle lokale veldwachters hebben ingeschakeld om de mensen kalm te houden. Men had bijna het kookpunt bereikt. Er waren in die tijd nog meer dan 100.000 bedrijven. Vandaag zijn er nog 24.000. Ik weet zeer goed hoe de gevoeligheid ligt van landbouwers, hoe die manifestaties die u aanhaalt, verlopen en hoe velen van ons – ik zeg het rustig en duidelijk – opgetreden zijn om een uitbarsting van woede op een ongecoördineerde wijze te verhinderen.

Minister, u hebt goede ambtenaren die dat perfect komen uitleggen. Ik herinner me dat er bijna veto's waren van landbouwers, of die nu georganiseerd zijn of toevallig samengekomen, om te luisteren naar sommige van uw ambtenaren.

Daar broedt iets. Ik leg de link met een andere beschouwing. Molenaar De Poorter is als manifesterende landbouwer begraven in zijn geboortedorp. Nu zijn we vele jaren later. De molen is verdwenen, aangekocht door Natuurpunt. De molenaarswoning is verdwenen en aangekocht door Natuurpunt. Met gelden van de gemeenschap, onder andere die van de gemeente Brakel, hebben we geprobeerd iets netjes te maken van deze herinnering.

Het is een contrast van een kleine vijftig jaar, tussen de veelvuldigheid van kleine bedrijven in die tijd, de opstand en de woede die er toen waren, en een heel andere manier waarop vandaag met deze eigendommen en gelegenheden wordt omgegaan. Er is een zekere conversie gebeurd en er is een spanning. De grootste grondeigenaar van Brakel is niet wie je denkt, maar wel Natuurpunt. De grootste eigenaar van Vlaanderen is niet de suikerfabriek van Tienen, maar wel Natuurpunt. Ik heb daar geen persoonlijke bezwaren tegen. Die spanning is opgebouwd en is aanwezig, en we moeten er rekening mee houden. Het mag niet overkoken. In een van mijn boekjes met spreuken heb ik geschreven: "Als de melk overkookt, stinkt de stoof." Wel, we moeten opletten dat de melk daar niet overkookt.

Dat vergt veel diplomatie, maar ook het begrip dat de landbouwwereld grondig is veranderd. Niet alleen die 100.000 die 25.000 zijn geworden, wat in zekere zin dramatisch is, maar ook de moderne manieren waarop de landbouwbedrijven worden uitgebaat. Vandaag is de landbouwer een mecanicien, de vrouw is een computerspecialiste. Ik stel het wat cru en hoekig, maar daar komt het op neer. De vorm is helemaal veranderd.

Het beleid is helaas niet meer het beleid van de minister, maar wel van Europa, waaraan we ons via onderhandelingen moeten aanpassen. We moeten behoedzaam zijn dat we geen opgepropte woede laten opwellen in omstandigheden die niet goed zijn voor het pleidooi dat we houden ten bate van de landbouw.

We zijn al dagen en weken en maanden bezig met dit probleem. Ik heb er begrip voor dat het vandaag weer op de agenda staat, maar het is 'festina lente' gebeurd – ik wil nog eens Latijn gebruiken, er zijn partijen in Vlaanderen waar men veel Latijn spreekt. We moeten proberen het nadelig aspect stap voor stap weg te werken. Dat kan door de inkrimping van sommige uitbreidingszones, door de mobilisering van andere eigendommen.

Als we echt geloofwaardig willen overkomen, als we willen tonen dat we hebben gedaan wat we kunnen om die dramatische zaken in te dijken, dan zullen we opnieuw credibiliteit verwerven bij de landbouwers en hen overtuigen dat de wereld veranderd is. In een streek die u goed kent, minister, is de natuur stadsluchtvrij. Buitengebieden staan soms ten dienste van mensen uit de stad die van tijd eens afzakken naar de buiten, maar dan zijn ze verwonderd dat er ook mest wordt verspreid, dat er tractoren rijden, dat er modder op de weg ligt. We hebben ook een pedagogisch werk, en dat aspect wilde ik hier onderstrepen.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Ik was iets te laat, maar ik heb wel de interpellatie van de heer Caron gelezen. Mijnheer Caron, er is niet alleen de affichecampagne 'Stop de waanzin', er is ook de affichecampagne van een andere landbouworganisatie: 'Geen boerenkerkhof op Vlaamse velden'. U hebt die ongetwijfeld gezien. Ik heb die in elk geval vorige zondag gezien tijdens de wielervedstrijd Gent-Wevelgem, toen ik aanwezig was op de tractorenactie van de landbouworganisaties. Ik heb daar jammer genoeg zo goed als geen andere collega's gezien, maar dit geheel terzijde.

Mijnheer Caron, de affichecampagne heeft nog een tweede luik: 'Neen aan de groene terreur'. Ik zit hier niet om de minister te verdedigen, maar u moet het

verhaal wel volledig vertellen. De ongerustheid in de landbouwsector heeft veelal te maken met de groene terreur, de natuurdoelstellingen die zijn scheefgegroeid, en dat is het punt dat ik hier wil maken.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele (N-VA): We trappen natuurlijk een open deur in als we vaststellen dat de landbouwers bezorgd zijn. In veel gevallen zijn ze terecht bezorgd, ze hebben daar redenen voor. Ook wij willen een toekomst voor de landbouw, in de eerste plaats voor de familiale landbouw, hoe moeilijk die ook te definiëren is.

Mijnheer Caron, ik ben het met u eens dat de vijand niet zozeer de natuur of de milieubeweging is of wat in het landbouwersjargon 'de groenen' heet. De vijand is veel machtiger dan de groene beweging. De vijand is een samenspel – ook internationaal – van integratoren, grootschalige productie van grote distributieketens enzovoort, die ervoor zorgen dat onze boeren geen correcte prijs krijgen voor hun producten, die nochtans van hoge kwaliteit zijn.

We zijn zeker bereid om mee te zoeken naar oplossingen. We denken aan ketenoverleg, aan prijsregulatie, die straks nog wordt besproken in de commissie. Ik ben ook benieuwd, minister, welke oplossingen u ziet, want ik kan me voorstellen dat u niet meegaat in een campagne die de milieusector tot vijand van de landbouw maakt. U verenigt die beide bevoegdheden in uw persoon, u moet eigenlijk een bruggenbouwer zijn tussen de landbouwsector en de milieusector.

Wat me een beetje verbaast, is dat uitgerekend de Boerenbond deze campagne op het getouw zet. Ik hoor dat het Algemeen Boerensyndicaat (ABS) zich daarvan distantieert. Die campagne is toch gericht tegen uw beleid, terwijl uitgerekend de Boerenbond nauwe banden heeft met uw partij, met uw kabinet, met de Vlaamse fractie.

Daar is niets mis mee, maar het is toch een soort schizofrenie waar ik het een beetje moeilijk mee heb. In West-Vlaanderen – en er zijn hier nog West-Vlamingen aanwezig: de heer Caron, aan wie je het niet kunt horen, en de heer Dochy – zeggen we dan: door uw eigen vlooiën gebeten worden.

Ik heb voor de verkiezingen zelfs in hoge kringen van de Boerenbond op voorlichtingsavonden horen pleiten dat de boeren vooral voor u moesten stemmen, u was de garantie voor de landbouwsector. Nu wordt gesproken van de waanzin van uw beleid. Ze hebben het over 'Joke de Waanzinnige'. We denken dan natuurlijk aan Johanna de Waanzinnige, maar zij ging heel ver. Ze liet haar man, Filips de Schone, in een loden kist begraven en in haar kamer zetten. Ze nam hem ook overal mee. Het gaat natuurlijk heel ver, minister, om u met haar te vergelijken. Ik zou dat niet nemen als ik u was.

Ik keer terug naar uw rol als bruggenbouwer. Mijn vraag is heel concreet, want we moeten het stilaan ook met heel concrete maatregelen doen waar de landbouwers echt iets aan hebben. Kunt u heel concreet een bruggenbouwer zijn tussen de twee beleidsdomeinen die u beheert, landbouw en milieu?

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

De heer Bart Dochy (CD&V): Voorzitter, collega's, het is inderdaad zo dat er een heel ferme campagne gelanceerd wordt. Die moet worden beschouwd als een noodkreet, niet als een campagne die gericht is tegen de minister of tegen het beleid van de minister. Het is een noodkreet, gericht tegen het systeem waar landbouwers vandaag mee worden geconfronteerd.

We hebben ooit iets anders gehad, mijnheer Caron. Ik herinner me de betoging in 2003 in Gent. Die was wel gericht tegen een bepaalde minister, die u beter kent dan ik. Het betrof het specifieke landbouwbeleid van die minister van 1999 tot 2004, maar dat hebt u niet vermeld in uw inleiding. De heer De Croo heeft toen ook mee betoogd.

De campagne gaat over het feit dat er heel erg veel op de mensen afkomt. Ik spreek over het Mestactieplan (MAP), over erosie, over de IHD, over de PAS, over de vergunningsmaatregelen in het licht van het Europees landbouwbeleid en over de poldergraslanden in combinatie met slechte prijzen. Die slechte prijzen zijn voor een stuk het gevolg van de Russische boycot. De individuele landbouwer en de landbouwsector kunnen daar helemaal niets aan doen. De mensen voelen zich het slachtoffer daarvan. Ik ben blij met de grote bekommernis die hier merkbaar is.

Ik hoop uit de grond van mijn hart dat die bekommernis oprecht is en zich ook manifesteert, mijnheer Vandaele, op het moment dat er echt maatregelen moeten worden besproken op het niveau van de Vlaamse Regering en de kabinetten. U kunt er mee voor zorgen dat er aandacht is voor de landbouwers, de gezinnen en hun economische bedrijvigheid waarmee ze een inkomen proberen te halen. Ik hoop dat niet alleen hier op het publieke forum, maar ook aan de onderhandelingstafel de aandacht voor de landbouwers oprecht aanwezig is en dat hun belangen echt verdedigd worden, ook wanneer het gaat over de verdeling van de middelen.

Wanneer we spreken over IHD en PAS weten we allemaal dat er met de keuzes die gemaakt zijn, enkel een goede oplossing mogelijk is als daar voldoende middelen tegenover staan. Daar iedereen hier pleit voor het ondersteunen van de landbouw, ga ik ervan uit dat iedereen bereid is om consequent te handelen op het moment dat er keuzes moeten worden gemaakt over financiële aspecten.

De vraag is welke oplossingen we nog hebben. Kleinschaligheid is inderdaad, mijnheer Caron, iets dat voor een aantal mensen een oplossing biedt. Denken we aan de korte keten en de afhankelijkheid van de ligging van bedrijven. De vraag is of die kleinschaligheid dé oplossing is voor iedereen. Ik heb daar mijn twijfels bij. We zitten in een gemondialiseerde omgeving. De vrije markt speelt mee. Vanaf vandaag is er zelfs geen melkquotum meer. We moeten als Vlaamse land- en tuinbouwers dus concurreren op de wereldmarkt. We moeten onze kosten kunnen beperken. We moeten ervoor zorgen dat we onze producten kunnen afzetten aan een concurrentiële prijs waar we als land- en tuinbouwers zelf ook nog een inkomen uit kunnen halen.

Mijnheer Caron, u zegt dat 50 procent van de varkensstallen niet langer in eigendom van de landbouwers is. Het interesseert me waar u die gegevens hebt gehaald. Ik weet niet of dat percentage juist is, maar het kan, want onze voorzitter heeft een aantal vergaderingen geleden al gealludeerd op het rechtstreeks doorstorten van de premies aan de schuldeisers. Dit is een heel belangrijke problematiek, we kunnen het daar tijdens een andere gelegenheid nog een keer over hebben.

Ik zou me toch hoeden voor het gebruik van termen als 'vijanden'. Het gaat niet over vijanden. De landbouwers sturen een noodkreet. Wij zijn het vanuit het Vlaams Parlement en vanuit de Vlaamse overheid aan onszelf verplicht om naar oplossingen te zoeken, stapsgewijs en puntsgewijs. Laten we op die manier het vertrouwen van de landbouwers in de overheid voor een stuk herstellen, want dat is de kern van hun noodkreet.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts (CD&V): Voorzitter, ik wil me graag kort even aansluiten bij de interpellatie en bij de woorden van de heer Dochy. Ik meen dat

eenieder hier begrip kan opbrengen voor de acties die de landbouworganisaties voeren. Ze willen inderdaad het signaal geven dat er iets loos is en dat de landbouwsector het vandaag niet gemakkelijk heeft.

Nu verbaast het me wel een beetje dat dit aanleiding geeft tot een debat hier, wetend welke debatten we de afgelopen weken hier en in de commissie Leefmilieu hebben gevoerd. Ik denk, of hoop althans, dat eenieder al wist dat het zeer moeilijk is voor de landbouwsector, en dat zeker de instandhoudingsdoelstellingen en de uitrol daarvan een zwaard van Damocles zijn dat boven het hoofd van de landbouwsector dreigt te hangen.

Ik denk dat deze campagne geen actie tegen een minister is, hoewel ik dat inderdaad ook heb gelezen in een bepaalde nieuwsbrief en ik ook collega's dat hier hoor zeggen. Dat verbaast me helemaal en eigenlijk heb ik daardoor enigszins plaatsvervangende schaamte. Ik denk dat wij hier als parlementsleden alle kansen en alle macht hebben om datgene wat de landbouwsector vraagt, daadwerkelijk mee te geven aan de Vlaamse Regering, om ervoor te zorgen dat ter zake actie wordt genomen. We hebben hier al diverse discussies gehad, onder andere over de instandhoudingsdoelstellingen. Als we het echt menen dat we hier ruimte willen geven aan de landbouwsector, dan zouden we wat die instandhoudingsdoelstellingen betreft de koe – die vandaag meer melk mag geven, op deze symbolische dag – bij de horens moeten vatten. Dan moeten we hier misschien zelf maar de minister een resolutie meegeven. Daarin zouden we ten eerste vragen dat de doelen die nog moeten worden gelokaliseerd in de zoekzones, zo spoedig mogelijk worden gelokaliseerd, zodat het aantal getroffen bedrijven kan dalen. We zouden ten tweede vragen dat Vlaamse Regering vanuit de algemene middelen geld op tafel legt voor de getroffen bedrijven die er dan nog zijn. We zouden ten derde vragen dat de discussie over de Voorlopige Programmatische Aanpak Stikstof (VPAS) wordt versneld, dat dit zo spoedig mogelijk gebeurt, en dat de inrichtingsnota die dan voor de getroffen bedrijven nog op tafel moet liggen, ook doorgang kan vinden binnen de Vlaamse Regering.

Ik wil dus bij dezen alle collega's uitnodigen om inderdaad de waanzin te stoppen. Laten we dan ook als parlement de koe bij de horens vatten om de regering ertoe aan te zetten de nodige effectieve stappen te zetten.

De heer Jos De Meyer (CD&V): Collega's, als een actie wordt georganiseerd, is het altijd interessant te zien wat de organisator daar zelf over zegt. Velen onder u zullen hebben gelezen wat de Boerenbond zelf over deze actie heeft gezegd. Vorige week vrijdag las ik het volgende in Boer&Tuinder: "Met de affiche-campagne willen we de aandacht vestigen op onze problemen, op een scherpe maar ludieke manier. Wij viseren niemand in het bijzonder, maar we vragen wel aan iedereen om eens goed na te denken. Onze sectoren hebben meer en betere evenwichten nodig: in de inkomensvorming, tussen de schakels van de keten, tussen landbouw en zijn omgeving, tussen de vele regels en het gezond boerenverstand. Dat evenwicht is verbroken. Tijd om het te herstellen." Dat is de oproep van de voorzitter, Piet Vanthemsche, die ik lees in 'Op de eerste rij'. Ik geef het u maar mee.

De voorzitter: Een interpellatie, daar beslist uiteraard het Uitgebreid Bureau over. Dat wil ik meegeven.

Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, mijnheer Caron, dank u voor uw interpellatie. Toen ik de inhoud ervan las – en dit wordt nog versterkt door wat u daarnet zei – had ik enigszins het gevoel dat dit een wat misplaatste 1 aprilgrap was. U meent immers te moeten zeggen, en daarnet hebt u dat ook herhaald, dat er in mijn beleidsnota niet zou staan dat ik bekommerd ben om de landbouw

en dat ik in het parlement ook nog niet zou hebben laten blijken dat ik begrip heb voor het feit dat er in 2015 veel op de sector afkomt. Niets is natuurlijk minder waar. Ik denk dat u de beleidsnota niet hebt gelezen en dat u wellicht bijzonder selectief hebt geluisterd naar wat hier in het parlement is gezegd.

Collega's, ik kom heel veel op het terrein. Ik praat heel veel met landbouwers, ook landbouwers die getroffen zijn en meedoen met de acties. Ik heb ook heel veel begrip voor de actie die zij nu voeren. Ze vragen – terecht, denk ik – de aandacht van het grote publiek voor de problematiek waarmee ze worden geconfronteerd. We weten allemaal dat 2015 het jaar is waarin zo'n beetje alles samenkomt. Dat heb ik al een aantal keren gezegd, ook in de commissie Leefmilieu. De meeste van die beslissingen zijn al in de vorige legislatuur genomen. Het zijn ook vaak Europese beslissingen. Dit komt echter allemaal samen in 2015. Dat is eigenlijk een samenloop van omstandigheden. Daarbovenop komt dat het ook economisch niet goed gaat, dat de prijsvorming ook niet goed is. Dat zorgt er inderdaad voor dat het water aan de lippen staat. Dan vind ik het terecht dat de sector ook aan het grote publiek vraagt eens te bekijken waarmee hij allemaal wordt geconfronteerd. Ik ben daar dus absoluut mee begaan, en ik heb ook heel veel begrip voor de actie die ze voeren.

Ik geef een overzicht van wat er allemaal op die sector afkomt in 2015. Er is het nieuwe gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB). Mijnheer Caron, daarover hebben we hier ook al een hele discussie gevoerd. Ik herinner me dat onder andere u hier hebt gesteld dat dit GLB niet ver genoeg gaat, dat er nog veel meer aandacht moest zijn voor vergroening. Ik heb dat toen genoteerd. Dat staat wat haaks op wat u daarnet hebt gezegd naar aanleiding van deze interpellatie.

Er is ook de erosieverplichting. Er zijn ook de instandhoudingsdoelstellingen. Dan hebben we inderdaad het nieuwe Mestactieplan, en daarbovenop is er ook de economische conjunctuur, die niet goed is.

U moet ook weten dat, als er Europees een aantal zaken zijn beslist, er vaak ook een mogelijkheid is in dat kader om een aantal accenten te leggen. We hebben er altijd heel sterk op gehamerd, ook in de vorige legislatuur, dat ervoor moet worden gezorgd dat de mogelijkheden die we hebben binnen dat Europese beleid, zo veel mogelijk moeten worden afgestemd op onze landbouw hier in Vlaanderen. Dat is toen ook zo beslist. Dat hebben we ook gedaan. Het is natuurlijk pas de start van dat nieuwe GLB. Dat vraagt natuurlijk een wijziging, en dat zorgt op dit moment inderdaad voor heel wat onzekerheid. Ik ben er echter van overtuigd dat we er op die manier voor hebben gezorgd dat dit onze Vlaamse land- en tuinbouw ook ten goede komt, en dat dit ook zal blijken.

Alle aspecten waarover de landbouwers vandaag actie voeren, komen aan bod in de beleidsnota. Ik heb ze in deze commissie en in de commissie Leefmilieu al meermaals verder uitgediept maar het is goed om eens dieper in te gaan op al die punten.

Ik begin met het nieuwe GLB. Mijnheer Caron, u zegt dat ik deadlines achteruit zou schuiven, maar dat is niet het geval. Binnen Europa behoren wij tot de landen die het snelst met die maatregelen van start gaan. Ik zie trouwens ook verschillen met andere regio's in België die absoluut niet zo ver staan. We hebben daar dus het maximum uitgehaald om dat zo goed mogelijk te implementeren.

Om de overgang naar het nieuwe GLB zo goed mogelijk te laten verlopen, is er de afgelopen maanden heel veel geïnvesteerd in voorlichting en opleiding. Op al die initiatieven zijn ook heel veel landbouwers afgekomen.

We hebben ook het e-loket dat ervoor zorgt dat alle landbouwers worden geholpen om hun aanvraag foutloos in te vullen. Ook die discussie hebben we

hier al gevoerd. Het voordeel van dat e-loket is dat wanneer men een fout maakt bij het invullen, dat e-loket zelf corrigeert. Wanneer men vroeger een vakje vergat in te vullen, was heel de aanvraag fout en moest die worden teruggestuurd en opnieuw worden ingevuld. Wanneer men dat via de computer doet, corrigeert het systeem zichzelf waardoor de landbouwer de garantie heeft dat de aanvraag juist is ingevuld en dat daar het maximum kan worden uitgehaald. Op die manier kunnen we honderdduizenden euro's aan premieverlies uitsparen.

De nieuwe betalingsrechten zullen dit jaar worden toegekend en uitbetaald. In heel Europa klagen de landbouwers over de bureaucratie en de administratieve rompslomp van het GLB. Alle lidstaten samen hebben 508 bladzijdes vereenvoudigingsvoorstellen bezorgd aan de bevoegde commissaris, Phil Hogan. Ook wij hebben onze bijdrage geleverd waardoor wij meewerken aan die vereenvoudiging. We hopen dat die vereenvoudiging er zal komen.

Er zijn ook heel veel landen die dit jaar geen premies betalen omdat de wijzigingen ingrijpend zijn voor zowel de landbouwers als de overheid. Wij engageren ons om dat wel te doen, maar dan moeten we de afgesproken timing ook kunnen behouden. Wanneer we die opschuiven, kunnen we die premies niet uitbetalen.

We kunnen natuurlijk ook niet alle terechte vrees over het nieuwe GLB – iets nieuws is altijd een beetje ongrijpbaar – oplossen. Het blijft een Europees verhaal waarin relatief weinig beleidsruimte is voor Vlaanderen. Zo vinden een aantal landbouwers het onverantwoord dat alle graslanden vanaf vijf jaar als blijvend grasland worden beschouwd. Wij hebben daar echter geen impact op en dat is in heel Europa zo. Mijnheer Vandaele, ik veronderstel dat dit voor u een belangrijk punt is waarvoor u geen bijsturing vraagt.

De nieuwe GLB-randvoorwaarden voor erosie zijn ook de vorige keer al besproken in de commissie Leefmilieu. We zullen daar sneller naar een evaluatie gaan. De werkgroep met daarin experts en mensen vanop het terrein, is nu al bezig. Zij zullen mij snel een rapport bezorgen op basis waarvan wij kunnen bijsturen. Ook daar hebben we dus geluisterd naar de sector. We hebben vele gesprekken gevoerd op het terrein om sneller een evaluatie te kunnen maken van het nieuwe erosiebeleid dat tijdens de vorige legislatuur is goedgekeurd.

De nieuwe zoogkoeienpremie is vorige week goedgekeurd door Europa. We hebben daar een alternatief op tafel gelegd. Die discussie hebben we ook al gevoerd in de commissie. Ik heb toen gezegd dat een echte zoogkoeienpremie niet meer kan voor Europa. We hebben zelf iets uitgewerkt als alternatief dat nu is goedgekeurd. Als we geen alternatief hadden voorgesteld, dan waren de socio-economische gevolgen voor de sectoren nog veel groter geweest. Europa erkent dus dat we dat goed hebben aangepakt en dat we daar goede resultaten boeken.

We hebben ook een uitzondering ingevoerd op de grens van twintig kalvingen. Dat zorgt ervoor dat meer dan vijfhonderd landbouwers extra in aanmerking komen voor de steun. Er is dus ook aandacht voor bezorgdheden op het terrein.

Een ander heel moeilijk punt zijn de instandhoudingsdoelstellingen en de PAS. Indien Vlaanderen in april van vorig jaar geen beslissingen had genomen, dan waren wij net als Nederland en andere lidstaten geconfronteerd met een algemene vergunningenstop. Wanneer er een milieuvergunning wordt aangevraagd, is het immers ook verplicht om een passende beoordeling op te maken waardoor tal van landbouwbedrijven met een vergunning individueel in de problemen zouden komen. We hebben ervoor gekozen om dat niet te doen, een algemeen kader goed te keuren en zoveel mogelijk bedrijven uitsluitel te geven dat er voor hen een oplossing is.

Maar het klopt dat er bedrijven zijn, de rode en de oranje, die vandaag in een overgangsfase zitten waar heel veel onduidelijkheid heerst. Wij blijven voortwerken aan zoveel mogelijk oplossingen voor zoveel mogelijk bedrijven. Dat is de ambitie van de Vlaamse Regering. We proberen dat op zo kort mogelijke termijn te doen.

Er is natuurlijk altijd een spanningsveld tussen onze wil om snel te gaan, zodat iedereen rechtszekerheid krijgt, en de wil om er het maximum uit te halen en voor zo veel mogelijk bedrijven oplossingen aanbieden, wat dus meer tijd vereist. Er wordt hard aan gewerkt, en u kreeg in de commissie Leefmilieu al een overzicht van wat we allemaal ondernemen.

Het is essentieel dat we in de besprekingen over de begrotingscontrole geld opzijzetten voor het flankerend beleid waarover in de Vlaamse Regering een akkoord is. Alle meerderheidspartijen staan daarachter, wat betekent dat ik mag hopen dat dit zich budgettair zal vertalen.

Het volgende dossier is het nieuw Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF). Als een van de enige lidstaten van Europa zetten we zo veel mogelijk middelen van ons Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling (PDPO) in voor investeringen in de toekomst van onze bedrijven. We kiezen daar expliciet voor. Op vraag van Europa is het VLIF doelgerichter gemaakt. Dat zorgt ervoor dat we inzetten op de toekomst van onze bedrijven. De aanpassing zal daarvoor geen hinderpaal zijn, maar een instrument om onze bedrijven te wapenen. Ik kan u zeggen dat ons VLIF vrijwel uniek is in Europa. Er zijn weinig regio's die op dat vlak zo'n goede regeling hebben uitgewerkt. Nog meer dan vroeger zullen we bedrijven helpen om te investeren in duurzame oplossingen. Ik veronderstel dat dit u tevreden zal stellen, mijnheer Caron.

We zetten de bedrijven niet aan tot een productieverhoging of schuldopbouw. We willen hen helpen om na te gaan wat de mogelijkheden voor de toekomst zijn. De overheid heeft niet de taak te bepalen wat en hoeveel boeren moeten produceren. Stel u voor dat de overheid gaat bepalen hoeveel een textielbedrijf of een bedrijf als Volvo moet produceren! Ik ga ervan uit dat we daaraan geen woorden vuil moeten maken. We pushen landbouwers niet in een of andere richting. We benaderen hen als ondernemers die een goed en eerlijk inkomen willen, en we willen hen daarbij steunen, met respect voor de regelgeving die ook op een hoger niveau is beslist.

Collega's, Europa heeft de eerste initiatieven genomen op het vlak van inbreukprocedures betreffende onze instandhoudingsdoelstellingen en het PAS-dossier. Wallonië en Brussel worden op de vingers getikt, maar Vlaanderen niet, omdat we in dat verband al een beleid voeren. Op dat vlak hebben we onze verantwoordelijkheid genomen, ook al is dat niet altijd gemakkelijk. Vaak zegt men dat Wallonië in dat verband minder problemen heeft. Nu stellen we vast dat Europa sancties treft. Wij daarentegen ontsnappen daaraan. Zo stellen we ons kwetsbaar op, maar ik ben ervan overtuigd dat we op eerder korte en ook op lange termijn zorgen voor meer rechtszekerheid voor onze bedrijven.

Mijn beleid is niet gericht op een ratrace. We geloven in alle soorten landbouwbedrijven. Ik zei dat al meermaals. Ik wil ook niet de ene sector bevoordelen tegenover de andere. U pleit opnieuw voor het voortrekken van de biosector – misschien zelfs dat die sector bepaalde regels niet zou moeten respecteren. Ik ben het daar niet mee eens. Alle bedrijven moeten aan alle voorwaarden voldoen. Alle bedrijven moeten dezelfde behandeling krijgen. Of het nu om een klein familiaal bedrijf, een biobedrijf of een groot industrieel bedrijf gaat, het maakt niet uit. Iedereen moet oplossingen aangereikt krijgen, tegen dezelfde voorwaarden. Ik zie niet in waarom één bepaalde landbouwsector een voorkeursbehandeling zou moeten krijgen.

Er is voldoende ruimte voor kleinschaligheid en diversiteit. De omschakeling naar biologische landbouw met een korteketenaanpak, en de symbiose tussen landbouw en natuur: daar is allemaal ruimte voor, mét de mogelijkheid van ondersteuning door ons. Samen met u stel ik vast dat de toon waarmee de landbouwsector over het middenveld van de natuurverenigingen praat – sommigen vergeten dat het omgekeerde ook geldt – al een tijdje aan het verscherpen is. Dat is al enkele keren gezegd. Beide partijen moeten op dat vlak niet voor elkaar onderdoen. Ik vind het dan ook jammer dat hier slechts één partij wordt genoemd. Ook de communicatie van natuurverenigingen bevat heel scherpe uitvallen naar de landbouwsector, wat er natuurlijk voor zorgt dat het moeilijk wordt om bruggen te bouwen.

In elk geval heb ik de ambitie om bruggen te bouwen. Mijn communicatie heeft dat tot doel. Ik blijf naar evenwichten zoeken. Vaak stellen we vast dat de communicatie van beide over genomen beslissingen afwijzend is. Ik neem het voorbeeld van de erosie. De landbouwsector zegt dat het te ver gaat, terwijl de natuurorganisaties zeggen dat het niet ver genoeg gaat.

Dat is het bewijs dat we tot tussenoplossingen gekomen zijn en dat we een aantal tegenstellingen proberen te verzoenen door goed overleg, door bruggen te bouwen, door organisaties samen te brengen. Dat is wat we ook in de toekomst zullen doen. Goed beleid ligt in het zoeken naar evenwichten, en die proberen wij zo veel mogelijk te vinden in Vlaanderen. Dat is natuurlijk niet altijd evident, omdat we niet die massale ruimte hebben en heel dicht op elkaar zitten.

De landbouwsector heeft in mij een medestander om tot oplossingen te komen. Ik heb aangegeven hoe wij dat stuk voor stuk aanpakken. We blijven daar ook over communiceren. We blijven streven naar die evenwichten en blijven bruggen bouwen tussen op het eerste gezicht soms tegengestelde belangen. We moeten met deze Vlaamse Regering de ambitie hebben om naar die evenwichten te blijven zoeken, om ervoor te zorgen dat beide elkaar kunnen vinden in dat buitengebied. Dat is wat ik wil doen: een mooie toekomst bieden voor onze land- en tuinbouw in Vlaanderen én zorg dragen voor onze omgeving. We doen dat met heel veel contacten, met heel veel zoeken naar en werken aan oplossingen. Dat is wat we de komende maanden zullen blijven doen. Daar kan iedereen op rekenen.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron (Groen): Voor de collega's die twijfelden aan de noodzaak van deze interpellatie: veel van die aspecten worden versneden behandeld in deze commissie, maar de actie 'Stop de waanzin' verdient toch minstens een fundamenteel debat, dat we vandaag voeren.

Ik dank vooreerst de heer Sintobin voor de waardering van het soortgelijke gewicht van Groen. Ik wist niet dat het zo groot was. En dat ik zondag niet op Gent-Wevelgem was, is alleen te danken aan mijn liefde voor het maatschappelijke middenveld. Ik ben naar Hart boven Hard gegaan. Ik ben God niet, ik kan niet op twee plaatsen tegelijk zijn.

Minister, wij hebben een fundamenteel verschillende visie op landbouwbeleid. Maar ik heb wel heel veel begrip voor de landbouwers. Dat is een andere redenering. Dat valt niet samen, maar u doet hier alsof dat wel samenvalt. Ik zeg net als u dat er moet worden nagedacht over prijszetting en over eerlijke verloning. Laat dat duidelijk zijn.

Ik vind het straf dat de Boerenbond zo hard van leer trekt en de verantwoordelijkheid legt bij mensen die buiten zijn kringen liggen. Sorry, maar het soortgelijke gewicht van de groene beweging of van Groen als partij is niet zo

groot dat wij een grote impact hebben. Het landbouwbeleid wordt gevoerd op het Martelaarsplein, door deze Vlaamse Regering. Ik vind het een beetje flauw dat de Boerenbond het op die manier doet, en dat de collega's van CD&V hier zelfs doen alsof dat buiten hen ligt. Kijk eens in de spiegel. U bent mee verantwoordelijk, het is uw 'familie', en daar moet u ook mee omgaan.

Veel landbouwers zijn overigens ook kritisch over hun eigen landbouworganisatie. Ze zijn er vaak mee verbonden omdat er allerlei voordelen zijn aan het lidmaatschap van die coöperatieve, maar er zijn ook een aantal zaken die hen heel erg ergeren, en die blijven vaak buiten beeld.

Mevrouw Rombouts, ik zal een motie indienen. We kunnen nadien eens overleggen over hoe we hier als parlement – want formeel ligt de macht hier – een en ander kunnen doen ten voordele van de landbouwers. Ik zal u uitnodigen voor een overleg over wat we vanuit dit parlement kunnen forceren.

Minister, ik heb uw beleidsnota gelezen, hoor. Maak u daar geen zorgen over. Ik zie alleen wat er gebeurt op het terrein en wat de Boerenbond doet. Dat is mijn aanknopingspunt. Of het een misplaatste aprilgrap is, laat ik in het midden. U bent de verantwoordelijke minister. Ik kan niet anders dan mij tot u te wenden. Het is uw verantwoordelijkheid. Net zoals u mijn betoog als een misplaatste aprilgrap beschouwt, vind ik uw antwoord een vorm van masochisme. U zegt dat u veel begrip hebt voor de actie, maar die acties zijn wel tegen uw beleid gericht. Il faut le faire, om die twee dimensies in één houding te verenigen. Maar goed, dat dubieuze van de Boerenbond, waar ik daarnet naar verwees, is van dezelfde orde. Ik betreur dat. De problematiek moet opgelost worden, en ik denk dat wat meer empathie in dezen zeer zinvol is.

U hebt de zoogkoeienpremie aangehaald als een voorbeeld van het feit dat landbouwers meer steun zullen krijgen voor hun zoogkoeien. Die lat is op twintig kalveren gelegd. Wel, gemengde bedrijven die geen twintig kalveren hebben, krijgen ook geen premie meer. Dat typeert het type landbouw dat u steunt. Laat dat duidelijk zijn. Het gemengde bedrijf dat op de affiche van de Boerenbond staat, is niet het model dat in ons Vlaamse landbouwbeleid gesteund wordt.

Wat de rode en oranje bedrijven betreft, gaan wij akkoord met het flankerende beleid waartoe de Vlaamse Regering beslist heeft. De problematiek is breed, maar die pakweg 1200 landbouwbedrijven mogen niet de pineut zijn van het verhaal, en dus moet er inderdaad een flankerend beleid zijn. En daar zijn middelen voor nodig. Ik roep de meerderheid dan ook op om extra middelen vrij te maken. Dat mag van mij boven op wat dan ook zijn. Laat ons niet in elkaars zakken zitten.

Over de VLIF-steun zal ik later nog eens een interpellatie of vraag stellen, minister. Ik wil me daar eens op toeleggen, hoe die in de voorbije jaren geëvolueerd is.

Ik besluit met te stellen dat ik vind dat de landbouwer vandaag een levensvatbaar bedrijf en een goed inkomen verdient, en dat hij veel respect verdient, omdat wij met z'n allen nood hebben aan gezond voedsel. Je kunt dat wellicht niet op veel manieren bereiken. Ik stel alleen vast dat uw benadering van een landbouwbeleid vooral een economische benadering is. U corrigeert een aantal problematieken een beetje op basis van subsidiëringstechnieken, maar eigenlijk is het een louter economisch verhaal. Ik denk dat de landbouw dat moet overstijgen en dat het beleid veel sterker corrigerend moet optreden, tegenover een louter economische benadering. Het voorbeeld van de problematiek van de vleesprijzen in de varkenssector naar aanleiding van de importban door Rusland illustreert dat. Het gaat hier over levende planten en dieren. Het gaat over uw en

mijn voedsel. Het gaat hier niet over Volvo's. Dit verdient een ander soort landbouwbeleid. Ik zal dat ook de komende jaren blijven verdedigen.

De voorzitter: De heer De Croo heeft het woord.

De heer Herman De Croo (Open Vld): Ik kan begrijpen dat sommige organisaties moeten recupereren wat ontsnapt is. Ik heb de indruk dat de organisaties die vandaag koploper zijn, een beetje spijt hebben van dingen die ze destijds hebben moeten of willen doen. Ik bekritiseer daar niemand mee, dat is een normaal fenomeen.

Minister, ik dank u voor uw uitgebreide uitleg. Ik heb nog één bijkomende vraag. Wij krijgen van tijd tot tijd rechtsvergelijkende situaties op onze boterham. We hebben een goede vertegenwoordiging in Europa. Zou het niet mogelijk zijn om, vanuit onze vertegenwoordiging in Europa, een overzicht te krijgen van een paar vergelijkbare situaties? Het zou niet slecht zijn voor het argumentarium – niet alleen om te verantwoorden, maar ook om uit te leggen – dat we eens laten nakijken hoe het in onze omgeving gebeurt. Dat zou ik graag bij het rapport gevoegd zien worden, als dat mogelijk is.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Het is spijtig dat de interpellant naar een andere commissie moet. Ik voel niet de behoefte het beleid van de minister te verdedigen, maar eigenlijk vertelt collega Caron niet het hele verhaal natuurlijk. Ik ben geen Boerenbonder, maar ik vind het eigenaardig dat wij hier het proces moeten voeren van de Boerenbond. Ik heb vastgesteld dat collega Caron zondag de betoging is gaan steunen waar heel wat spandoeken te zien waren, waarvan ik dacht: moet dat nu, kan dat wel, is dat wel juist? Het is juist de taak van een landbouworganisatie zoals de Boerenbond en ABS om het geweten van het publiek wakker te schudden.

Ik stel vast dat de afgelopen jaren beide landbouworganisaties geprobeerd hebben om via het parlement, andere kanalen en eigen publicaties het publiek op de hoogte te brengen van de problemen die er zijn in de landbouwsector. Dat is niet gelukt. De publieke opinie ligt daar nog altijd niet wakker van. Ik kan u verzekeren dat na bijvoorbeeld de wielervedstrijd Gent-Wevelgem toch heel wat mensen aandacht hebben getoond voor de vele problemen waar de landbouwsector mee te maken heeft. Het is correct dat het allemaal bijeen komt, zoals de minister zegt: IHD, erosie, Mestactieplan, GLB. Wat de heer Caron niet vertelt, is dat de affichecampagne 'Stop de Waanzin' van zowel ABS als Boerenbond niet gericht is tegen het beleid, niet gericht is tegen mensen die het goed voor hebben met de toekomst van de landbouw, maar wel tegen de steeds grotere milieu- en natuureisen. Ik vind persoonlijk dat de afgelopen jaren de slinger te veel is doorgeslagen naar de natuurdoelstelling. Mijn punt van kritiek gaat naar sommige mensen die, ook weer vandaag, de Europese paraplu opentrekken, maar het zijn natuurlijk wel de lidstaten van de Europese Unie die het beleid mee bepalen, ook de kleine landen.

Ik kan begrijpen dat een partij zoals Groen zich nu wat in de verdrukking voelt. Ik heb ook gemerkt dat collega Meuleman in de Vlaamse Ardennen via een mediaoffensief die hele controverse naar zich probeert toe te trekken. Ik stel alleen maar vast, zoals we zullen merken in volgende vragen onder andere over het landbouwinkomen, dat het inkomen altijd maar blijft dalen en dat de landbouwsector altijd aan nieuwe eisen moet voldoen. Van de uitspraken die werden gedaan door heel wat mensen van de meerderheidspartijen, zal er een testcase komen. Een eerste testcase zal IHD worden bij de begrotingsbespreking. Ik merk dat er nog wat frictie zit tussen de meerderheidspartijen wat betreft het financiële luik en de ondersteuning van de landbouw. We zullen binnen enkele

maanden kunnen beoordelen en evalueren of de dure woorden die al verschillende keren in het parlement werden uitgesproken, ook waarheid zijn.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts (CD&V): Voorzitter, de heer Caron moet zich laten verontschuldigen, maar ik veronderstel dat hij in het verslag de boodschap en de uitnodiging zal lezen. Wat betreft de aanvallen ten aanzien van de Boerenbond, denk ik dat het correcter is om de telefoon te nemen en de voorzitter, de heer Vanthemsche, rechtstreeks te bellen, dan wel een discussie te voeren in het parlement. Ik kan hem het telefoonnummer doorgeven.

Het is belangrijk dat je landbouw economisch bekijkt. Het is een statement. Zelfs de heer Caron kan dat niet ontkennen in zijn landbouwmodel. We moeten dat steeds voor ogen houden.

Collega's, om terug te komen op mijn eerste uiteenzetting: iedereen erkent dat de landbouw in een problematische situatie zit. Niemand is erbij gebaat dat we nu gniffelen omdat er nu een actie is die tegen de minister zou zijn of tegen die of die. Daarmee zetten we geen enkele stap voorwaarts. We erkennen de problematiek en moeten dan ook de koe bij de horens vatten.

Er werden ook open brieven ten aanzien van de minister geschreven. Ik heb net begrepen dat collega Caron wil ingaan op mijn uitnodiging.

Het is niet zo dat wij de verantwoordelijkheid bij anderen leggen of dat CD&V buiten kijf staat. Integendeel, ik ben eerste die heeft aangegeven om als parlementsleden in de plaats van te kijken naar anderen en in plaats van bepaalde uitspraken te doen, zelf actie te ondernemen. Ik heb daarnet drie elementen aangegeven. Ik wil de motie niet belasten met nog meer dingen, want dan gaan we discussiëren en eventueel vallen over andere visies, andere landbouwmodellen en zo meer. Ik heb daarnet heel duidelijk aangehaald dat we de doelen in de zoekzones moeten lokaliseren zodat ze snel verkleind kunnen worden en dat er duidelijkheid naar landbouwbedrijven moet komen, dat we middelen voor de bedrijven die nog getroffen zijn, moeten vrijmaken uit de algemene middelen en dat de VPAS-discussie zo spoedig mogelijk vooruitgang moet krijgen. Als daar nog bedrijven getroffen blijven, moeten ook daar inrichtingsnota's voor worden goedgekeurd. Het is een motie waar iedereen zich al verschillende keren over heeft uitgesproken. Het is belangrijk dat daar stappen voorwaarts gezet worden. Ik wil me beperken tot die drie punten en nodig iedereen uit die te ondertekenen.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele (N-VA): Collega Sintobin heeft het over frictie, maar die frictie is fictie. Collega Sintobin, ik merk dat u, maar ook de collega's Dochy en Rombouts, het altijd hebben over extra middelen voor IHD-PAS. Maar ik vind het jammer dat zo een brede discussie als die vandaag wordt gevoerd in de commissie, opnieuw daartoe wordt verengd.

Collega Rombouts, niemand ontkent dat er middelen nodig zijn voor flankerende maatregelen, maar ik heb al vaker gezegd dat niemand er belang bij heeft dat er blanco cheques worden getekend, laat staan ongedekte cheques. Heel concreet in het geval van PAS-IHD kan ik alleen maar herhalen dat we eerst moeten weten waarover we spreken. Ten eerste: hoeveel rode bedrijven zijn er? Ik heb al een paar keer gezegd, ook vorige week nog in de commissie Leefmilieu, dat dat er volgens ons minder zullen zijn op het einde van de rit dan wat nu via de brieven op de tafel ligt. Ten tweede: welke zijn de efficiëntste oplossingen per bedrijf? Zo kunnen we met maatwerk aan de slag gaan en op maat van de bedrijven oplossingen en financiële steun aanbieden. Dat is volgens ons de juiste volgorde.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

De heer Bart Dochy (CD&V): Het kan inderdaad niet de bedoeling zijn om de discussie te verenigen, maar we moeten als parlement toch opletten dat we niet degraderen tot een soort van klagforum, waar we wel goedbedoelde analyses maken maar niet met oplossingen komen. De mensen verwachten vanuit het parlement oplossingen voor problemen, misschien stap voor stap. Het fragmenteren heeft dan misschien het voordeel dat je duidelijk kunt zijn over een specifiek thema dat heel belangrijk is. In het totale palet van de problematiek staat vandaag het IHD-PAS-verhaal helemaal bovenaan het lijstje van zaken die wegen op het gemoed van de landbouwers en het inkomen van individuele bedrijven.

Mijnheer Vandaele, ik ga met u akkoord. Ik ben heel blij dat wij hier nu concreet die afspraak kunnen maken, zijnde dat we ons engageren om die volgorde toe te passen. We kunnen dat straks in een motie gieten, geen probleem. Dat is het versneld duidelijkheid geven over welke rode bedrijven er zijn en het opstellen van individuele trajecten per bedrijf. Vervolgens dat we allemaal samen – ik heb u dat horen zeggen – er garant voor zullen staan dat we de middelen die daarvoor nodig zijn en die uit die twee voorgaande stappen blijken, uit de algemene middelen zullen halen. We zeggen: we gaan dat echt doen. *(Opmerkingen van de heer Wilfried Vandaele)*

De maskers beginnen dan eigenlijk al af te vallen.

De heer Wilfried Vandaele (N-VA): We gaan die discussie toch niet telkens opnieuw voeren. We weten wat er afgesproken is in april 2014. We weten ook wat er in de bijlage staat van de beslissing toen. Daar staan een aantal financiële stromen in.

De heer Bart Dochy (CD&V): Ik stel voor dat we inderdaad samen komen om een motie dienaangaande op te stellen.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, collega's, er is een fundamenteel verschil in visie van wat de heer Caron ziet als de toekomst van de landbouw, namelijk de kleinschalige, idyllische bedrijfjes in Vlaanderen.

De heer Caron zegt dat het aan de ene kant subsidieverslindende landbouwbedrijven zijn, maar aan de andere kant pleit hij voor het fors ondersteunen via subsidies van die kleinere bedrijven. Daar zit een tegenstrijdigheid in.

Wat is het verschil? Wij zien dat het om bedrijven gaat waar een gezin achter zit, die ondernemen om een goed gezinsinkomen te hebben. Mijn bezorgdheid is dat we daar antwoorden op moeten bieden. Daarbij komen een hele reeks verplichtingen op die bedrijven af. We geven ondersteuning en proberen zo goed mogelijk tot haalbare, aanvaardbare en betaalbare oplossingen te komen.

Mijnheer De Croo, u vroeg naar overzichten. Voor heel wat van die zaken hebben we vergelijkingen met andere lidstaten. Wat we hebben, kunnen we opvragen en ook laten bezorgen. Inzake de instandhoudingsdoelstellingen hebben we veel contacten met Nederland. Zij hebben fouten begaan, waardoor ze in de problemen kwamen en waarop wij al hebben geanticipeerd. Het is goed dat we die contacten hebben. We zullen opvragen wat we u kunnen bezorgen.

Wat we vaak zien – dikwijls geldt dat ook voor Europese dossiers – is dat er binnen Europa een totaalbeleid wordt afgesproken, maar dat we het als regio vaak moeilijk hebben omdat we niet groot zijn en die ruimte niet hebben, omdat

we dicht op elkaar zitten en een intensieve regio zijn waar het niet altijd vanzelfsprekend is om al die verplichtingen te verzoenen. Het is niet altijd evident om naar het buitenland te kijken hoe ze het daar oplossen, en dat bij ons als model te implementeren. Bij ons is het moeilijker omdat we kleiner zijn en op een andere manier zijn gegroeid.

Ik merk niet zoveel tegenstellingen tussen de meerderheidspartijen. Iedereen deelt dezelfde bekommernis, ook ik, en iedereen wil mee helpen zoeken naar oplossingen en evenwicht tussen landbouw en natuur. Het stemt me positief dat daarvoor een groot draagvlak is bij de meerderheid. Er is een fundamenteel verschil in visie met wat de heer Caron zegt en dat zullen we vandaag wellicht niet kunnen oplossen. Dat zal waarschijnlijk blijven duren.

Ik heb heel veel begrip voor de actie. Het beleid is aan het werken om heel wat van die bezorgdheden weg te nemen. Ik ben blij dat het parlement dat mee wil steunen.

De voorzitter: De interpellatie is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Sofie Joosen aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het bereik van het Europese Schoolfruitproject – 1547 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Mevrouw Sofie Joosen (N-VA): Minister, de centrale doelstelling van het Europese schoolfruitproject is kinderen aanzetten om gezond te eten, en het groeiende obesitasprobleem aan te pakken. De basis van het project is een vaste wekelijkse fruitdag, waarop de kinderen samen een stuk fruit of groente eten, bij voorkeur gekoppeld aan een educatieve activiteit. Deelnemen kan op twee manieren. Een: via een fruitabonnement. De school sluit een contract af met een leverancier voor een wekelijks fruitabonnement. Twee: de school spreekt af met de leerlingen en hun ouders om op een vaste dag zelf een stuk fruit of groente van thuis mee te brengen.

Door de budgetverhoging waartoe de Europese Commissie heeft besloten, kon de doelgroep van het Vlaamse schoolfruitproject door de regering worden uitgebreid met de leerlingen uit het buitengewoon secundair onderwijs (buso). Tot nu toe kwamen enkel basisscholen in aanmerking. Deze uitbreiding kunnen we alleen maar toejuichen.

Wanneer ik echter de cijfers bekijk als antwoord op mijn schriftelijke vraag 286 van 7 januari 2015, valt toch op dat nog heel wat scholen van het basisonderwijs niet deelnemen aan het project en we dus heel wat kinderen van dit basisonderwijs momenteel nog niet bereiken.

In het schooljaar 2013-2014 scoort de provincie Antwerpen laag, met ongeveer 39 procent van de scholen die deelnemen. Als we dit doortrekken naar het aantal leerlingen, bereikt de provincie Antwerpen maar ongeveer 33 procent van de leerlingen. Ook in Oost-Vlaanderen bereiken we maar ongeveer 35 procent van de leerlingen. De provincie die de beste cijfers kan voorleggen, is West-Vlaanderen, met een bereik van ongeveer 57 procent van de scholen en 54 procent van de leerlingen.

Minister, zult u nog extra inzetten op het bereiken van meer scholen en leerlingen uit het basisonderwijs? Op welke wijze zal dat dan gebeuren? In uw antwoord op mijn schriftelijke vraag stelt u ook dat in het schooljaar 2014-2015

is gepland dat 15 procent van de scholen uit het buso zullen deelnemen. Halen we die 15 procent?

De voorzitter: De heer De Croo heeft het woord.

De heer Herman De Croo (Open Vld): Mijnheer Sintobin, u zult het me niet kwalijk nemen, maar 'eigen fruit eerst'. Ik ben een dagelijkse fruitconsument. 'An apple a day keeps the doctor away.' Ik ben op het einde van mijn eigen consumptie.

Ik vind dit een goede zaak, maar er zijn ook buso-scholen die helaas op een ander niveau staan. Voert men daar voldoende campagne? Heeft men daar aandacht voor? Zijn daar cijfers van?

In Vlaanderen zijn er helaas nog altijd kinderen in armoede. Het dagelijks eten van fruit loopt wat omgekeerd met de levensstandaard van de mensen. Dat is nogal dramatisch. Minister, ik weet niet hoe u afspreekt met minister Crevits en haar diensten. Het ondersteunen van de minst begunstigde scholen of leerlingen hierbij ligt me nauw aan het hart. Ik wil u daarin aanmoedigen.

De heer Jos De Meyer (CD&V): Minister, ik las dat er 150 miljoen euro Europese middelen bijkomen. Wat betekent dat aan extra middelen voor Vlaanderen?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mevrouw Joosen, de cijfers die u geeft, kloppen, maar ik moet ze wel nuanceren. De cijfers gaan over scholen die specifieke contracten hebben afgesloten met één leverancier, die een keer per week het fruit levert. Er zijn twee systemen. In het schoolfruitproject zijn er scholen die zich engageren zonder een contract af te sluiten dat er eenmaal per week, soms zelfs tweemaal, verplicht fruit wordt meegenomen naar school. Fruit in de boekentas dus. De cijfers die u aanhaalt, gaan over die gesubsidieerde fruitabonnementen. Heel wat scholen organiseren ook fruitdagen, zonder dat fruitabonnement te nemen.

Op dit moment zijn we bezig met een evaluatie van dat schoolfruitproject, een soort bevraging van de actie door TNS Dimarso. Daarvan hebben we nog geen resultaten. Als we die hebben, kunnen we die hier bespreken.

We kunnen natuurlijk niet genoeg scholen hebben die daaraan deelnemen. We moeten volop inzetten op de communicatie, en dat doen we ook. We gaan dat zelfs verscherpen. We hebben een website www.fruitopschool.be. Er worden gerichte mails gestuurd naar scholen om hen daarop attent te maken. Er is een brochure beschikbaar voor scholen. En vanaf dit schooljaar zijn er een aantal begeleidende maatregelen die we extra subsidiëren. Zo'n maatregel is bijvoorbeeld de Proefkampioen. Dat is een project waar kleuters spelenderwijs omgaan met nieuwe smaken. De UGent is daarbij betrokken om na te gaan welk effect dat heeft. Dat wordt dus wetenschappelijk onderzocht in samenspraak met het Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie en Ziektepreventie (VIGeZ), dat inzet op gezondheid.

Daarnaast wordt bekeken of er een aanpassing moet gebeuren, maar dat doen we na die bevraging. Het is goed om eerst te weten te komen waaraan het ligt als scholen niet meedoen. Dan kunnen we op basis daarvan bijsturen, ook inzake communicatie.

Inzake de buso-scholen is er een terechte bezorgdheid. Eigenlijk zitten we daar nog niet zo slecht. In totaal doet 33,6 procent van de buso-scholen mee. Dat valt al bij al dus mee. Misschien moeten we de aandacht op een andere manier vragen. Maar opnieuw, laat ons die bevraging afwachten en daaruit leren hoe we kunnen bijsturen. Ik deel uw bekommernis volledig. We zullen dat ook goed opvolgen en kijken hoe we dit kunnen bijsturen op basis van de bevraging.

Mijnheer De Meyer, we moeten dat navragen. Ik kan niet meteen antwoorden hoeveel dat specifiek voor Vlaanderen betekent. Ik zal het overmaken aan de secretaris.

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Mevrouw Sofie Joosen (N-VA): Ik ben blij te horen dat die evaluatie lopende is. Ik heb ook nog het strategisch plan schoolfruit voor Vlaanderen gevonden. Daarin was inderdaad sprake van een evaluatie van processen en effecten.

Daarin stond: "met oplevering februari 2015". Ik neem aan dat het die evaluatie is, we zullen die verder afwachten.

Ik heb begrepen dat bij onze collega's van de commissie Onderwijs het onderwerp 'gezonde voeding op school' aan bod is gekomen. Daarbij werd ook het Schoolfruitproject eventjes aangehaald. Minister Crevits liet weten dat ze nog wil onderzoeken of er een label 'gezonde school' kan komen. Een label kan natuurlijk positief werken; scholen willen wellicht graag een label krijgen. Een gezondheidsbeleid op school is echter ook een werk dat nooit af is. De minister gaf aan te willen bekijken of dit een optie is. Ik neem aan dat u goede contacten met haar onderhoudt en mijn vraag is hierbij of u samen met haar wilt bekijken of het Schoolfruitproject een plaats kan krijgen binnen dat label, als het er komt.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mevrouw Joosen, uiteraard heb ik een heel goed contact met minister Crevits. We hebben hier ook al over gepraat. Vanuit Leefmilieu hebben we een heel goed systeem om scholen aan te moedigen om in te zetten op milieuzorg op school (MOS). Scholen kunnen per jaar awards krijgen. Er zijn verschillende niveaus: van scholen die pas beginnen tot de top, de echte MOS-school. Het idee is dat we willen bekijken of we dit kunnen enten op MOS. We willen vermijden dat we weer iets anders moeten doen. U weet dat mijn collega werkt aan de planlastvermindering voor scholen. Als we iets nieuw installeren, moeten we ervoor zorgen dat het niet weer meer lasten met zich meebrengt. Het idee is aan het groeien om MOS, gezonde scholen en het label samen te brengen. We zijn er zeker al mee bezig. Uiteraard moeten we dan ook de Schoolfruitactie daaraan koppelen.

Mijnheer De Meyer, onze diensten werken bijzonder efficiënt, want ondertussen heb ik toch al een antwoord ontvangen op uw vraag. Gelukkig bestaan er tegenwoordig smartphones. We krijgen van de 125 miljoen euro Europees geld, 1,9 miljoen euro voor de Schoolfruitactie in Vlaanderen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Stefaan Sintobin aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het pleidooi van de minister-president voor een toezichthouder voor de voedingsketen in Vlaanderen

– 1575 (2014-2015)

VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over een toezichthouder voor de agrovoedingsketen

– 1601 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Schauvliege.

De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Voorzitter, ik zal op uw verzoek proberen om het kort te houden. We voeren dit debat over een toezichthouder naar Brits model trouwens al een tijdje.

We deden een aantal vaststellingen. De afgelopen maanden werd duidelijk in deze commissie dat het familiale inkomen van de landbouw steeds verder daalt.

En het lijkt erop dat het zogeheten ketenoverleg tussen partners van de agrovoedingsketen een lege doos dreigt te worden. Er werden wel een aantal afspraken gemaakt en er is een gedragscode voor faire relaties, maar verder dan dit gaat het niet. Bovendien werd de gedragscode enkele maanden geleden door een paar supermarkten geschonden. De gedragscode is niet bindend, dat weten we allemaal.

We stellen ook vast dat de prijsvorming het grootste probleem is. Die heeft natuurlijk invloed op het inkomen van de landbouwer. Er is absoluut geen transparantie over de weg die een product aflegt doorheen de agrovoedingsketen en over hoe de prijzen precies worden bereikt. De consument heeft er absoluut geen zicht op. Het is natuurlijk zo – dat moeten we erkennen – dat het grootste deel van de consumenten bij de aankoop van een product vooral naar de prijs kijkt. Dat is niet altijd de juiste keuze.

Vorige week noemde ik de minister-president al schertsend al de nieuwe minister van Landbouw. Hij profileert zich de laatste tijd nogal op het beleidsdomein Landbouw. We hebben vandaag al gehoord dat we eigenlijk nog niet wisten hoeveel rode bedrijven er waren. Minister-president Bourgeois wist een paar weken geleden wel al te vertellen dat hun aantal met de helft zou verminderen. Wat die helft dan is, weet ik nog steeds niet. Op mijn vraag van vorige week om de lijst te krijgen, kreeg ik het antwoord dat dit niet kan wegens de wet op de privacy. Ik heb daar nog steeds mijn twijfels over, maar soit.

We hadden dus al de uitspraken van minister-president Bourgeois over de instandhoudingsdoelstellingen (IHD). Nu ging het over een toezichthouder in het ketenoverleg. Ik denk, minister, dat u daar in het verleden ook al verschillende keren over hebt gesproken. Ik meen dat het mevrouw Rombouts was die er voor de eerste keer mee op de proppen kwam en verwees naar het Britse model.

Minister, deelt u de mening van de minister-president dat er een toezichthouder moet worden geïnstalleerd in het ketenoverleg? Hoe moeten we dat decretaal aanpakken? Ik weet ook dat de prijzenproblematiek voor een groot stuk federaal is. Kunnen wij dat? Hoe moet dit worden afgedwongen? Moeten we even over de grens piepen en kijken hoe een en ander in elkaar steekt in Groot-Brittannië?

Ik heb nog een vraag die ik al heb gesteld aan de voorgaande ministers van Landbouw Leterme en Peeters: hoe zit het met het overleg van de federale minister van Economie over het Prijzenobservatorium? Ik kreeg telkens weer het antwoord dat er in overleg zal worden getreden, maar verder heb ik daar niets meer over vernomen. Derde keer goede keer? Minister, zult u overleggen of hebt u overlegd met de federale minister van Economie over de prijzenproblematiek en het Prijzenobservatorium?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, we vragen al langer dan vandaag eerlijke prijzen voor de kwaliteitsvolle, duurzame producten uit onze eigen land- en tuinbouw. Die vraag zou iedereen bekend in de

oren moeten klinken. In een vorige vraag hebben het er trouwens ook al even over gehad. Het is geen nieuw element.

Ongeveer twee jaar geleden heb ik naar aanleiding van de komst van Albert Heijn op de Vlaamse markt een actuele vraag gesteld. Ik merkte toen op dat alle partners in onze keten zich proberen te houden aan de afspraken, aan de code voor goede praktijken. Op dat moment was dat voor Albert Heijn niet het geval. Enkele weken later heeft ook die supermarkt zich geëngageerd om de code voor goede praktijken te eerbiedigen. We kunnen daar alleen maar blij mee zijn. Dit onderstreept natuurlijk het belang van het ketenoverleg, van kort op de bal spelen, van erbovenop zitten. Zo zullen alle partners op een positieve manier meewerken aan een positieve prijzenbepaling.

In de plenaire vergadering heb ik toen ook gevraagd of het Britse model met een toezichthouder interessant kan zijn. Iedereen die deze zaak politiek opvolgt, heeft al kunnen vaststellen dat er voor- en nadelen aan verbonden zijn, maar dat het ketenoverleg in dezen heel belangrijk is. Er moet goed bekeken worden hoe de partners in het overleg ertegenover staan.

Minister, enkele maanden geleden hebben we deze thematiek in deze commissie Landbouw besproken naar aanleiding van een vraag – ik weet niet meer van wie. Het verbaasde me des te meer dat de minister-president hierover een uitspraak heeft gedaan. Ik heb hem die niet zelf horen doen. Ik heb erover gelezen en ik ga ervan uit dat hij de uitspraak gedaan heeft. Als dat niet zo is, zou ik dat graag horen. Ik had deze vraag gericht tot de minister-president zelf. Ik las dat hij tijdens de landbouwraad in Ieper de uitspraak heeft gedaan dat hij voor een toezichthouder zou zorgen om erop toe te zien dat de prijsbepaling correcter gebeurt. Dat was inderdaad de aanleiding van mijn vraag aan de minister-president. Ik veronderstel dat u met hem over de antwoorden in overleg bent gegaan.

Ik wilde hem het volgende vragen. Mijn eerste vraag is of er reeds stappen zijn gezet om een toezichthouder aan te stellen? Zo ja, welke stappen en in welke timing wordt dan voorzien? Zo neen, hoe concreet is het idee al om te werken met een toezichthouder? De pers liet uitschijnen dat dit al een voldongen feit was.

Moet er regelgeving aangepast worden om een toezichthouder te laten werken? Zo ja, welke regelgeving?

Ik wilde de minister-president ook vragen of hij heeft overlegd met de bevoegde minister. Ik kan de vraag ook rechtstreeks aan u stellen. Ik dacht althans dat u de minister was die hiervoor bevoegd is. Zo ja, wat zijn de conclusies ter zake? Zo neen, is er overleg gepland? Wanneer? Hebt u hierover overlegd met de sector? Dat is immers een heel belangrijke partner. Ik heb ook al gesproken over het ketenoverleg. Zo ja, wat is de mening van specifiek de landbouwsector en het ketenoverleg hierover? Zo neen, is er hierover overleg gepland, en wanneer en met wie? Hebt u weet van de ervaringen in het Verenigd Koninkrijk met dat model? Waren die positief of negatief? Welke knelpunten worden daar ervaren? Hoe staan de consumenten en producenten tegenover de toezichthouder aldaar?

De voorzitter: De heer De Croo heeft het woord.

De heer Herman De Croo (Open Vld): Ik meen te hebben begrepen dat de klachten van de producenten dikwijls gerechtvaardigd zijn. Ze wijzen erop dat ze een bepaalde prijs krijgen voor hun producten, maar dat die in het grootwarenhuis of de winkel met zoveel is gemultipliceerd. Daar moet aandacht voor zijn, maar dit is toch een vrije markt, een open markt. Ik begrijp niet goed wat die Vlaamse waakhond, blaffend, kijkend, kwispelend, gaat doen ter zake. Minister, ik zie dat niet goed zitten, maar ik zal naar u luisteren.

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Mevrouw Els Robeyns (sp·a): Ik wil me hier ook bij aansluiten. Mijn vraag op het einde van de agenda sluit daar enigszins bij aan. Dit gaat natuurlijk over de machtsverhoudingen in de keten. Het gaat erover dat de landbouwer de risico's neemt, maar daar niet financieel voor wordt beloond. Los van de toezichthouder heb ik vooral de vraag hoe we de fair trade met eigen producten kunnen ondersteunen, en de consument daartoe stimuleren. Dat wil ik absoluut mee ondersteunen.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

De heer Bart Dochy (CD&V): Ik sluit me aan bij de heer De Croo: de opdracht is misschien duidelijk, maar welke macht, welke middelen kan men geven aan een dergelijke toezichthouder wanneer dit zou worden overwogen? Dit moet toch meer zijn dan gewoon de krant halen. Het zou toch iemand moeten zijn die iets kan doen in de praktijk.

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Mevrouw Sofie Joosen (N-VA): Minister, ons ketenoverleg kent duidelijk zijn grenzen, en er moet dus worden gezocht naar een versterking van dat overleg. Het Britse model is inderdaad al ter sprake gekomen. Kunt u bekijken of dat misschien toch een inspiratie kan zijn, met een afweging van de voor- en de nadelen?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts, uw vraag was uiteraard gericht aan de minister-president. Het is niet de voorzitter van de commissie die beslist wie antwoordt. De regering spreekt onderling af wie het antwoord geeft.

Minister, u zult dus ook antwoorden namens de minister-president, maar het volgende intrigeert me enigszins: als een minister-president een uitspraak met enig belang doet over een bevoegdheid van een collega, pleegt hij dan vooraf ook eens overleg?

Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, mevrouw Rombouts, uw vragen waren inderdaad gesteld aan de minister-president. Ik heb dan ook een insteek, een reactie op uw vraag gevraagd. Ik heb die meegebracht. De minister-president laat weten dat hij een persoonlijk standpunt had ingenomen, waarover niet vooraf was overlegd, dat het inderdaad zijn persoonlijke overtuiging is dat er zo'n toezichthouder zou moeten komen om te waken over de engagementen uit het ketenoverleg, en dat hij persoonlijk erg bezorgd is over de oneerlijke handelspraktijken in de voedingsketen. Hij erkent ook dat er op dit moment een gedragscode is voor faire relaties tussen aanbieders en kopers in de agrovoedingsketen. Dat is echter vrijwillig en niet in regelgeving gegoten. Hij vindt dat een prima initiatief, maar hij vindt dat ook zijn beperkingen hebben. Daarom is hij voorstander van een gemengde benadering: vrijwillige overeenkomsten aangevuld met geloofwaardige en effectieve afdwingbaarheid. De minister-president beseft dat dit ook grotendeels een federale bevoegdheid is. Dat is de insteek die we hebben ontvangen van de minister-president.

Ik kom tot de vragen die aan mij zijn gericht. Uiteraard ben ik ook begaan met die prijzen en het feit dat men een faire vergoeding moet krijgen. We hebben dat hier trouwens ook al een aantal keren besproken. Ik heb trouwens ook al overlegd met een aantal grote distributieketens, en ook met het ketenoverleg. Binnenkort zitten we trouwens ook opnieuw samen.

Hoe gebeurt het op dit moment als er klachten zijn? Het is zo dat dit een federale bevoegdheid is. Het is de FOD Economie die kan optreden als er klachten zijn. Dat kan gebeuren bij de Algemene Directie Economische Inspectie, maar er is ook de Belgische Mededingingsautoriteit, die bevoegd is voor het bevorderen en verzekeren van effectieve mededinging op ons grondgebied.

We hebben inderdaad een gedragscode. Die is uitgewerkt in het ketenoverleg. Dat gaat ook over faire relaties. U moet weten dat 224 ondernemingen zich ondertussen daarbij hebben aangesloten. In België wordt de code gedragen door alle schakels van de keten en worden klachten binnen het ketenoverleg zelf behandeld.

Het is zeker het geval dat er een probleem is met de prijszetting voor de producent. Het lijkt me echter dat, als men alle heil verwacht van een soort Vlaamse ombudsman, men misschien wel te veel daarvan verwacht. Ik heb dat hier ook al gezegd. Ik ben geen groot believer dat dit dé grote oplossing zal zijn. Vrijwel alle grootwarenhuizen in België hebben in heel België winkels. Die winkels kopen niet specifiek voor Vlaanderen aan. Dat is iets wat ze op Belgisch niveau doen. Ik zie dus niet in hoe die Vlaamse ombudsman of -vrouw specifiek voor Vlaanderen zou kunnen ingrijpen.

Je zou dan kunnen zeggen dat men zo'n ombudsman dan misschien op Belgisch niveau moet installeren. De impact van een Belgische ombudsman zal ook beperkt zijn, omdat er eigenlijk ook geen gelijkaardige regels gelden in het buitenland. Het is mijn overtuiging dat we vooral moeten werken aan een Europese oplossing. Ik heb ook al vernomen dat de bevoegde Europese commissaris, de heer Phil Hogan, daar ook een voorstander van is. Hij heeft dat trouwens ook naar voren gebracht, en hij is aan het onderzoeken hoe hij daar iets aan kan doen. Dat zal natuurlijk ook wel in de Landbouwwraad worden besproken.

Vaak wordt er naar het Verenigd Koninkrijk gekeken. Hoe zit dat daar nu? Werkt dat goed? Wat is het dat daar is geïnstalleerd? Sinds 2013 is er in het Verenigd Koninkrijk een 'supermarktombudsman'. Die is aangesteld om de relatie tussen supermarkten en hun leveranciers te reguleren. Het is een onafhankelijk orgaan binnen het Department for Business, Innovation & Skills. De ombudsman waakt over de gedragscode voor kruidenierswaren in het Verenigd Koninkrijk. Die gedragscode zegt dat supermarkten hun leveranciers fair moeten behandelen, dat handelsovereenkomsten niet retroactief mogen worden aangepast en dat hun leveranciers binnen een redelijke termijn moeten worden betaald.

Wat zijn nu de mogelijkheden en de hefboomen die die ombudsman heeft? Hij kan arbitrerende in geschillen tussen retail en leveranciers, kan klachten onderzoeken, namen bekendmaken van retailers die de regels overtreden en eventueel ook boetes opleggen. Er zijn echter nogal wat problemen in het Verenigd Koninkrijk, en men heeft zelf ook wel wat bedenkingen. De opdracht en de bevoegdheden zijn nogal vaag. Het is niet altijd duidelijk of hij binnen zijn bevoegdheid blijft. De ombudsman heeft nog niet alle bevoegdheden om op te treden. Hij kan in feite alleen maar aanbevelingen doen over wat de supermarkten in de toekomst zouden moeten doen. De ombudsman kan alleen optreden ten opzichte van tien grote supermarktketens, en niet ten opzichte van allen. Het is dus beperkt. Bijvoorbeeld de slachthuizen, de verwerkers, de tussenhandelaars, de groothandelaars, de exporteurs vallen daar niet onder. De ombudsman heeft een reactieve rol. Hij kan pas nadien reageren, en op basis van de klachten. De machtspositie van de supermarkt blijft ook bestaan, zeker in economisch moeilijke tijden. Het is dus niet zo dat die ombudsman daar echt een grote impact op heeft.

De supermarkten klagen over de creatie van nieuwe en volgens hen onnodige bureaucratie, waardoor de prijzen nog zouden stijgen. Dat is de versie van de

supermarkten die ik u meegeef. Anderen zijn er ook bezorgd over dat, als de markt van de supermarkten wordt ingedijkt, sommige multinationale voedingsproducenten een vrijgeleide zouden krijgen om hun prijzen op te drijven.

De ombudsman kan niet optreden bij economische geschillen. De rolverdeling tussen de ombudsman en bestaande diensten zoals mededingingsautoriteiten is vaag omschreven en niet altijd duidelijk. De gedragscode wordt niet gedragen door alle schakels van de keten en de impact op de consument is beperkt, want die is geen doelgroep. Er zijn dus vragen over de toestand in het Verenigd Koninkrijk. De Britse melkveehouderij stuurt signalen uit dat het allemaal niet evident is en dat de prijzen er ook niet hoger zijn. De fairtradecampagne voor Vlaamse land- en tuinbouwproducten is in mijn beleidsnota opgenomen. De campagne is nog niet uitgewerkt, maar we zijn ermee bezig.

Het dossier betreft dus vooral een federale bevoegdheid. De vraag rijst dan of ik al contact heb opgenomen met mijn collega bevoegd voor economie. Wel, dat is het geval. Het federale niveau werkt daaraan. Men werkt aan een studie om meer duidelijkheid te verkrijgen. Die studie zou nog voor de zomer af moeten zijn. Op basis daarvan zal men nagaan wat er bijkomend nog moet gebeuren. Goed overleg met het federale niveau is belangrijk, want vanuit die hoek moet versterking komen. Voorts moet het ketenoverleg worden gevoerd, hopen dat de gedragscode goed wordt gerespecteerd.

De heer Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, ik overdrijf nu even: het is al de tweede keer dat de minister-president u voor schut zet. Hij verwoordde zogezegd zijn persoonlijke mening, en dat kan niet. Iedereen weet dat. Hij is tijdens werkdagen 24 uur op 24 beschikbaar, zo zegt hij altijd, en hij spreekt dan als minister-president. Stellen dat hij een persoonlijk standpunt verwoordde en dat er een toezichthouder moet komen en dat daarmee de kous af is, kan volgens mij niet. Vorige week hebben we gedebatteerd over de instandhoudingsdoelstellingen, terwijl iedereen zegt dat we het niet weten. Mijn collega merkt hier op dat het voor de gemeenten vervelend is niet te weten welke de rode en welke de oranje bedrijven zijn, want zij worden toch als eerste daarmee geconfronteerd. Vandaag zeggen we dat we niet weten hoeveel rode en oranje bedrijven er zijn. De minister-president zei vorige week dat het aantal met de helft zal worden verminderd. Maar hoeveel zijn het er? Wat is het totale aantal? Ik weet het niet.

Ik begrijp natuurlijk wel waarom hij dat doet. West-Vlaanderen is de landbouwprovincie bij uitstek. Bij de bespreking over de interpellatie is het grote ongenoegen en de grote ongerustheid bij de land- en tuinbouwers uit Vlaanderen, maar misschien in West-Vlaanderen nog meer dan elders, aan bod gekomen. Hij probeert via allerlei kanalen de mensen te sussen. Een federaal volksvertegenwoordiger van de N-VA is landbouwster. Zij neemt hem door heel West-Vlaanderen op sleeptouw, en daar doet hij straffe uitspraken. Dat kan niet.

Twee: ik heb uit uw analyse begrepen van de Britse ombudsman of toezichthouder dat het om een complexe zaak gaat. Het is zaak om alles afdwingbaar te maken, en dat is niet evident. Ik veronderstel dat er veel wettelijke bezwaren zijn om een toezichthouder aan het werk te zetten.

Drie: wat het ketenoverleg met het federale niveau betreft, zet ik een streepje achter uw naam, in de rij van namen waar ook die van Peeters en Leterme staan. Binnen enkele maanden zal ik u vragen hoe het met het overleg staat. Ik hoop dat u dan wat meer kunt zeggen dan dat men ermee bezig is. We zijn inmiddels meer dan tien jaar verder, en men is nog altijd bezig met een plan. De politiek mag wat druk op dat ketenoverleg zetten.

Ik blijf erbij: we moeten trachten de consumenten bewust te maken van het proces waarmee een product in de supermarkt terechtkomt, en wat dat kost. We

moeten hen proberen ervan te overtuigen een correcte prijs te willen betalen. Ten slotte nog dit: ik ben blij dat men nu ook pleit voor fairtradeproducten van eigen bodem. Ik stel vast dat de afgelopen jaren gemeenten een ratrace zijn begonnen om zo vlug mogelijk te worden erkend als fairtradegemeente voor buitenlandse producten. Ik ben dus blij.

Mevrouw Tinne Rombouts (CD&V): Wat dat laatste betreft, mijnheer Sintobin: ik kan u meedelen dat vanavond mijn gemeente zelfs een fairtradestraat opent. Mijn gemeente omarmt heel duidelijk zowel de lokale als de buitenlandse fairtradeproducten. Dat lijkt me een goede zaak, want zo komen ook onze producten onder de aandacht van de burgers.

Wat de vraag betreft, begrijp ik uit de beperkte reactie die u mocht ontvangen – en hoewel dat niet zo duidelijk is gezegd – dat er vooraf niet is overlegd en het een persoonlijk standpunt betreft. De minister-president had toch kunnen weten dat prijsbepaling een gevoelig onderwerp is. Dat onderwerp is hier al verschillende keren aan bod gekomen. De hele sector is bezig met de zaak en met dat Prijzenobservatorium. U weet dat dit een porseleinen kast is waarin men zich voorzichtig moet bewegen. Ik verwacht dan ook dat elk regeringslid daar rekening mee houdt.

Er is gesproken van een persoonlijk standpunt. Maar is er nog in verder overleg voorzien? De minister-president heeft op die vraag niet geantwoord. Zal hij in dat verband nog stappen zetten? En zo ja, zult u daarbij worden betrokken? Zijn daarover afspraken gemaakt? Dat is toch interessant om weten. Ik begrijp wat u zei over de Europese aanpak. Ongeveer twee jaar geleden opperde ik in de plenaire vergadering om te werken met een toezichthouder. Toen al kwam uit het ketenoverleg en de sector naar voren dat we moeten beseffen dat men op Europees niveau daarmee bezig is. Het is een moeilijke zaak. De vraag is: hoe houden we het gesprek op Europees niveau gaande? Ik hoop dat u ter zake de nodige initiatieven neemt en het debat goed opvolgt. En dat u, als het enigszins kan, met Vlaanderen snel op de ontwikkelingen inspeelt als die mogelijkheid zich aanbiedt.

Mevrouw Sofie Joosen (N-VA): Veel collega's stellen dat al lang een eerlijke prijsbepaling wordt gevraagd. Het is positief dat dit onderwerp in de beleidsnota is opgenomen. Ik hoorde hier wel elf negatieve zaken over de Britse toezichthouder. Maar wat stelt u dan wel voor? Een afwachtende houding is voor mijn fractie geen optie.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, collega's, we nemen zeker geen afwachtende houding aan. Ik zei al dat we een aantal vertegenwoordigers van supermarktketens hebben gesproken. Ze garanderen ons dat ze de gedragscode zullen naleven. In het ketenoverleg zijn we ook actief. Voorts is ook contact opgenomen met de federale minister bevoegd voor economie. Op basis daarvan laat hij een studie uitvoeren die voor de zomer klaar zal zijn. We zijn dus proactief bezig. Mevrouw Rombouts, de minister-president heeft aangekondigd dat hij met de bevoegde minister zal overleggen en dat we samen stappen zullen zetten naar het federale niveau. Ook dat maakt deel uit van zijn antwoord.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over vestiging en steun voor loonwerkbedrijven – 1589 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, gezien onze zware agenda probeer ik mijn vragen samen te vatten.

Loonwerkbedrijven verrichten heel wat werk in de landbouwsector. Toch ondervinden loonwerkers jammer genoeg heel wat moeilijkheden. De kostprijs van het materiaal neemt toe. De vernieuwingsgraad van de machines moet hoog genoeg zijn om te voldoen aan de recente ontwikkelingen. Bovendien zijn er minder klanten, vanwege het dalend aantal landbouwers. Ook de energie- en loonkosten nemen jaarlijks toe. Naast de loonkosten is het niet evident om het personeel een jaar rond aan het werk te houden, vanwege de seizoensgebonden activiteiten. Ook zijn er heel wat landbouwbedrijven die machines gezamenlijk gebruiken in machinerings. Daarnaast voeren landbouwbedrijven ook zelf loonwerken uit, vanwege de aankoop van een specifieke machine.

Zo vermeldt het Landbouwrapport 2014 (LARA) dat het aantal landbouwbedrijven die naast activiteiten op het eigen bedrijf ook loonwerk verrichten, gestegen is van 618 in 2010 tot 949 in 2013. Om enerzijds de kosten te drukken en anderzijds de onzekerheid aan inkomsten te beheersen, besluiten loonwerkers veelal om hun activiteiten te verbreden. Dat is geen onlogische keuze. Een diversificatie aan inkomsten biedt een bedrijf immers meer zekerheid. Die verbreding uit zich dan vooral in het uitvoeren van grondwerken, omdat ze reeds beschikken over machines die daarvoor ingezet kunnen worden.

Toch is die verbreding niet evident. Door de verbredingsactiviteiten uit te oefenen, worden de loonwerkbedrijven nu en dan als zonevreemd beschouwd. Toch ligt de oorsprong van het loonwerkbedrijf in de agrarische sector, en voert het nog steeds agrarische activiteiten uit.

Minister, in welke zone moeten loonwerkbedrijven gevestigd zijn? Is dat afhankelijk van de omvang van het bedrijf? Is het afhankelijk van de verbredingsactiviteiten van het bedrijf? Wordt er een onderscheid gemaakt tussen bestaande en nieuwe bedrijven? Wat is de trend in het aantal loonwerkbedrijven? Komen er nieuwe bedrijven bij? En zo ja, waar moeten die zich vestigen?

Naar aanleiding van de gedachtewisseling over het Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling III (PDPO III) op 11 maart hebt u ons een antwoordje laten bezorgen, waarin u stelde dat loonwerkbedrijven eigenlijk geen beroep kunnen doen op de klassieke steun van het Vlaams Landbouw-investeringsfonds (VLIF). U beroept zich daarvoor op artikel 17, paragraaf 1a van de verordening 1305/2013, waarin wordt gesteld: "Bedoelde steun wordt verleend aan landbouwers en groepen van landbouwers." Dat is duidelijk, maar ik heb ook gewezen op een aantal landbouwbedrijven die als diversificatieactiviteit soms loonwerk hebben. Dat is natuurlijk een onderscheid met de echte loonwerkbedrijven. Men zegt mij dat zij zich eigenlijk beroepen op artikel 119, tweede lid, van diezelfde Europese verordening, dat stelt dat steun verleend kan worden aan landbouwers of groepen landbouwers die diversifiëren naar niet-agrarische activiteiten. Men wijst dan op een aantal landen zoals Italië.

Dat brengt mij bij een bijkomende vraag, waar u wellicht niet meteen op zult kunnen antwoorden. Kunt u door de diensten eens laten opzoeken hoe het zit met die regeling rond VLIF en loonwerkbedrijven in het buitenland, en heel specifiek voor die groep van landbouwbedrijven die diversifiëren en vanwege een onvoldoende inkomen soms een tweede activiteit op hun landbouwbedrijf uitoefenen?

De voorzitter: De heer De Croo heeft het woord.

De heer Herman De Croo (Open Vld): Ik heb enkele maanden geleden nog een studiedag bijgewoond in verband met het op de openbare weg vergund worden van een aantal landbouwvervoermiddelen, wat door de transporteurs was

aangeklaagd wegens geen tachograaf, het niet bijhouden van reistijden en dies meer. Daar is een heel debat over gevoerd, dat erop uitmondde dat men het is gaan specificeren volgens de vergunningen, de nummerplaten en zo meer. Het probleem is dus complex, en ik ben blij dat collega De Meyer het opnieuw aanhaalt. De minister heeft inderdaad gezegd dat dat type van onderneming niet in aanmerking zou komen voor VLIF-steun.

De concentratie van het gebruik van landbouwmachines en de omvang en vernieuwing ervan brengen met zich mee dat men een soort no man's land begint te krijgen van landbouwers die loonwerkers zijn, van loonwerkers die landbouwbedrijven als enige klant hebben, van loonwerkers die ook andere bedrijven als klant hebben. Het is een complexe aangelegenheid. Dat vindt zich terug in de vestigingsmogelijkheden, in de afstanden die men mag doen en zo meer.

Ik wil daarom de suggestie doen dat wij die federaties of groepen hier eens zouden aanhoren. Het gaat om een soort tussenniveau. Men weet niet goed waar het zit. Het is uit en voor de landbouw gegroeid, maar het is soms in concurrentie met de transporteurs. Het lijkt mij goed, voorzitter, om eens naar hen te luisteren en meer te weten te komen over hun eigen situatie.

Er is al verwezen naar de machineringsen. Dat is ook een manier van samenwerken. Wordt daar betoelaging aan gegeven door VLIF? Onder welke vorm moet men dat dan doen? Enfin, er zijn een aantal zaken die de moeite lonen om het probleem in de breedte te bespreken in deze commissie, in een hoorzitting met de federaties of met de groeperingen.

De voorzitter: Mijnheer De Croo, we zullen uw suggestie bespreken tijdens de regeling der werkzaamheden.

Mevrouw Joosen heeft het woord.

Mevrouw Sofie Joosen (N-VA): Ik heb nog twee bemerkingen. Het onderscheid tussen de para-agrarische bedrijven en de zuiver commerciële dienstverlenende en industriële bedrijven is inderdaad soms moeilijk te bepalen. Volgens arresten van de Raad van State vallen grondwerken echter niet onder die para-agrarische bedrijven.

Ten tweede: is het dalende aantal landbouwers wel een goede indicatie om het potentieel van het aantal opdrachten te bekijken? Bedrijfsoppervlaktes nemen immers toe. Is door die schaalvergroting de kans op opdrachten dan weer niet groter? Is VLIF-steun dan opportuun?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer De Meyer, we moeten een onderscheid maken tussen het aspect ruimte – ruimtelijke ordening en inplanting – en het aspect van de steun. Beide zaken komen aan bod.

Wat een zuiver loonwerkbedrijf betreft, gaat het, als je naar de gewestplannen kijkt, om een aan de landbouw verwant bedrijf. Zij kunnen zich dus vestigen in agrarisch gebied, voor zover hun activiteit daar nuttig of nodig is. Landbouwloonwerkbedrijven kunnen ook een directe relatie hebben met de aanwezige landbouwbedrijven. Ze moeten dat ook aantonen. Op die manier kunnen ze daar dus aan bod komen. Natuurlijk moet de schaal van de bedrijven ook altijd beantwoorden aan de omgeving. Dat heeft dan te maken met de vergunning die verleend wordt.

Aan de landbouw verwante bedrijven dienen gevestigd te worden in bestaande landbouwbedrijfszetels. Indien een verbredingsgraad geen nauwe relatie heeft

met het landbouwproductieproces, kan het zijn dat zij worden doorverwezen naar industriegebied.

Hoe zit het met de cijfers? Bij de landbouwtelling van 2007 waren er 378 loonwerkbedrijven, bij de telling van 2013 949. Er is dus een opmerkelijke groei van het aantal landbouwbedrijven dat ook aan loonwerk doet. De aard van hun loonwerkactiviteit is bepalend voor de plaats waar ze zich kunnen vestigen.

VLIF-steun geven wij voor diversificatie tout court. Het is wel zo dat investeringssteun, specifiek voor loonwerkers, niet mogelijk is onder de nieuwe maatregel rond projectsteun voor innovatie. De Europese wetgeving zegt dat deze steun enkel kan worden gegeven aan landbouwers en groepen van landbouwers. Als verschillende landbouwers samen één machine kopen, kunnen ze daar dus wel steun voor krijgen, mijnheer De Croo.

Men kan wel opleiding volgen via onze maatregel rond naschoolse vorming. Voor investeringen zijn ze dus veeleer aangewezen op steunmechanismen in het beleidsveld Economie. Dat zij daar niet onder vallen, komt doordat de nadruk vooral op de duurzaamheidscriteria ligt.

Eigenlijk geven wij in VLIF nagenoeg geen ondersteuning meer wanneer een landbouwer bijvoorbeeld een nieuwe tractor koopt. Dat maakt dat wanneer een loonwerker dergelijke machines koopt, hij daar geen steun voor kan krijgen omdat het niet valt onder de duurzaamheidscriteria. Zo zit het vandaag in elkaar.

Ruimtelijk hangt het een beetje af van hoe groot het is en welke soort activiteit het is. Het is duidelijk dat ze niet onder de VLIF-steun vallen.

De voorzitter: De heer De Croo heeft het woord.

De heer Herman De Croo (Open Vld): Ik ben tevreden met het antwoord, als wij het krijgen van bijkomende informatie kunnen organiseren, waarover de commissie zal beslissen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer (CD&V): Er zijn twee elementen. Zoals u terecht zegt, minister, is er het aspect van ruimtelijke ordening. Van de zuivere loonwerkbedrijven zegt u dat ze kunnen worden gevestigd in agrarisch gebied. Ik denk dat uw antwoord op dat vlak meer dan terecht is. Anderzijds zegt u dat in sommige situaties het industrieterrein wordt. De grote vraag bij een aantal loonwerkbedrijven is: vanaf welk moment is het niet meer agrarische zone maar wel industrieterrein? Daar gaat een aantal discussies over. U begrijpt dat de voorwaarden voor landbouwzone of industrieterrein heel wat financiële implicaties hebben voor de bedrijven.

Wat betreft de VLIF-steun, is het zeer duidelijk dat volgens de regelgeving zoals ze vandaag is, een zuiver loonwerkbedrijf niet valt onder VLIF-steun, of we dat nu jammer vinden of niet. Het kan wel genieten van kmo-steun, waar minister Muyters bevoegd voor is. Ik heb hem daar reeds schriftelijke vragen over gesteld. Daaruit blijkt dat er nagenoeg geen beroep wordt gedaan op de kmo-steun. Mogelijk moet eens worden bekeken hoe de regelgeving van de kmo-steun kan evolueren of aangepast worden zodat loonwerkbedrijven er effectief gemakkelijk gebruik van kunnen maken. Volgens de Europese regelgeving kunnen ze jammer genoeg geen gebruik maken van VLIF-steun.

Het discussiepunt blijft voor mij wel hoe het zit met landbouwbedrijven die diversifiëren. U zegt dat u in het kader van duurzaamheidscriteria ook geen steun meer geeft voor bijvoorbeeld tractoren en dat u dat evident dan ook niet kunt

doen voor het diversifiëren in de richting van loonwerkbedrijven. Ik kan deels die redenering volgen, maar daarvan vraag ik toch eens te bekijken hoe dat in het buitenland is en of dat inspiratie kan geven voor onze regelgeving. Mocht u daar meer nieuws over hebben, dan kan ons dat uiteraard via het commissie-secretariaat worden bezorgd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Lode Ceyskens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de evaluatie en actualisering van het Vlaams Actieplan voor de Paardenhouderij – 1636 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

De heer Lode Ceyskens (CD&V): Voorzitter, minister, ik wil het hebben over het Vlaams Actieplan voor de Paardenhouderij, dat destijds is opgemaakt door uw voorganger Kris Peeters, die ik daarover meerdere malen heb ondervraagd.

Het hoeft geen betoog meer dat de paardensector met rasse schreden vooruitgegaan is in Vlaanderen. Het aantal dieren stijgt. In 2008 spraken we nog van 150.000 dieren. Ondertussen zijn dat er al 186.000. De sportfederaties tellen steeds meer leden. De Vlaamse Liga Paardensport had er 21.020 in 2008 tegenover 32.856 in 2013. Dat is een stijging met maar liefst 50 procent. De sport vervrouwelijkt trouwens steeds meer. De paardensport is ondertussen de zevende meest beoefende sport in Vlaanderen.

Daarnaast wil ik nog eens duidelijk meegeven dat de paardenhouderij in Vlaanderen een economische sector geworden is. Als we in 1992 spraken over export van een 300-tal paarden, dan waren dat er al 1107 in 2008 en 3500 in 2013. Dat zijn de laatste cijfers waarover we beschikken. Daar moeten we nog bij rekenen dat sindsdien het handelsakkoord met China er is en een nieuwe exportmarkt is geopend naar een ongelooflijk groot land waar een grote vraag is naar westerse luxeproducten, wat onze springpaarden zijn.

Dat dat actieplan meer dan nodig was, moge duidelijk zijn. Zes tot zeven jaar geleden was de paardensector nog zeer onbekend, ook bij onze eigen Vlaamse ambtenaren. Ik kan u het voorbeeld geven hoe destijds in mijn gemeente bij de aanvraag voor de stallen van de toen regerende wereldkampioen jumping in het overleg met de betrokken dienst over de leefbaarheid van dat bedrijf, de ambtenaar wat ostentatief de krant opensloeg om de prijzen van de slachtpaarden op de markt van Anderlecht op te zoeken. Dat geeft een idee hoe onbekend de sector was. Op dat vlak was het actieplan een duidelijke stap in de goede richting, met verschillende hefboomen: de sector het abc van de paardensector uitleggen; verder inzetten op professionaliseren via opleiding, informeren en communiceren over de sector, wat ondertussen zijn beslag heeft gekregen in het Vlaams Paardenloket, dat ondertussen zijn vijfde verjaardagskaarsje heeft uitgeblazen; de sector steeds meer als gesprekspartner betrekken, onder andere in de toeristische sector; de regelgeving ter zake vereenvoudigen en transparanter maken; structurele ondersteuning aan de paardenhouderij bieden.

Minister, ik kan met genoeg vaststellen dat u de intentie hebt om dat actieplan verder te gebruiken en het te actualiseren en te evalueren, iets wat ik afgelopen maand nog eens kon lezen in het vaktijdschrift EquiTime.

Minister, hoever staat die evaluatie en actualisering van het actieplan? Welke nieuwe initiatieven ter zake worden er genomen of zitten er in de pijplijn?

De voorzitter: De heer De Croo heeft het woord.

De heer Herman De Croo (Open Vld): Het is normaal dat wanneer het over paarden gaat, ik het woord neem. Misschien ben ik een van de weinige ruiters hier in de zaal. Ik wilde dat we talrijker zouden zijn. Ik rijd nog elke week, en dat gebeurt in mijn familie al vijfhonderd jaar.

Er is een goede vraag gesteld door collega Vanderjeugd over de fameuze betoelaging van 350.000 euro voor het Paardenloket. Dat is niet weinig. Misschien kunnen we daar wat meer uitleg over krijgen, des te meer omdat dat een complex probleem is.

Ik ben blij dat u zegt dat het niveau van onze paarden stijgt. We hebben ook uitstekende dekhengsten – dat zeg ik zonder enige bijbedoeling – en gepaste uitvoer van dito producten. Boeiend is het aantal problemen dat zich stelt. We hebben in Zuid-Oost-Vlaanderen geprobeerd om ruiterspaden aan te leggen, in samenwerking met Noord-Henegouwen, waarbij er signalisatie is voor de twee richtingen. De paarden weten dus wanneer ze de taalgrens overgaan, wat hun gedrag kan beïnvloeden.

In elk geval heeft men de laatste tijd problemen in verband met inplanting en stedenbouwkundige vergunningen voor maneges en paardenhouderijen. Is dat nu een landbouwweg? Is dat een activiteit? Moet dat op recreatiegebied?

We hebben een aantal complexe zaken in die sector waarin het Equilabel, dat u enkele maanden geleden hebt opgericht, een positieve zaak kan zijn. Het wordt een economisch belangrijke factor. We hebben veel kwaliteit. Ik woon een tiental ruitersactiviteiten bij. In mijn gemeente is er om de vier jaar het kampioenschap van de Landelijke Rijverenigingen. Dit is een boeiende zaak die niet alleen met passie heeft te maken, maar het is ook een economisch belangrijke factor. Veel jonge mensen, vooral jonge meisjes, zijn ruiters. In Vlaanderen loont het de moeite die te ondersteunen met uitleg en een positieve benadering.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Het klopt dat ik de opdracht heb gegeven om dat plan te actualiseren en te evalueren. Het is goed om dat af en toe te doen. Er zijn nieuwe elementen die we mee in rekening moeten brengen. Natuurlijk gaan we dat in nauw overleg met de sector doen, dat is logisch. We zullen daar ook het Paardenloket bij betrekken en de vzw Vlaamse Confederatie van het Paard.

Er moet ook een actualisatie gebeuren van de sociaal-economische sterkte van de paardensector. Het is al even geleden dat we die actuele cijfers hebben. Aangezien Ruimte, Leefmilieu, Natuur en Landbouw samen in een bevoegdheid zitten, gaan we er een aantal van die elementen bij nemen. De pachtwet bijvoorbeeld zullen we daar ook bij nemen.

Er zijn ook knelpunten inzake de omgevingsvergunning voor paardenhouderijen en -fokkerijen. Mijnheer De Croo, u verwijst naar de toegankelijkheid van natuurgebieden. In de natuurgebieden hebben we veel aandacht voor ruiterspaden. Het Meerdaalwoud is bijvoorbeeld een paradijs voor paarden. Daar zijn aparte ruiterspaden aangelegd om niet in conflict te komen met mountainbikers en wandelaars. Het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) volgt dit verder op.

We zullen thema's die niet meteen in mijn bevoegdheid zitten, ook meenemen. Het paard als therapie is nog maar weinig meegenomen, de erkenning van de hippotherapie, maar ook de opleidingsplannen voor ruiters en paardenverzorgers, het optimaliseren van de vorming en de paardenhouderij en toerisme kunnen worden opgenomen in die evaluatie. Ik kan daar nog niet op vooruitlopen, maar

de komende maanden maken we daar werk van. Het is niet de bedoeling om dat op de lange baan te schuiven.

Mijnheer De Croo, het Paardenloket krijgt een subsidie, die ook dit jaar is toegekend. Ze hebben al heel goed werk gedaan, maar als we die actualisatie doen, wordt dat ook opgenomen in de evaluatie. Voor 2015 krijgen ze die subsidie nog omdat ze heel vaak worden bevroegd, ook door het beleid waar ze aan meewerken. Dat zal ook voor de evaluatie zo zijn.

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

De heer Lode Ceyskens (CD&V): Een kleine correctie: het echte paardenparadijs ligt natuurlijk in het Limburgse Meeuwen-Gruitrode, minister, maar dat is u vergeven. Mijnheer De Croo, ik wil u daar van harte uitnodigen als u eens een echte rit te paard wil maken in een prachtige omgeving. Dan zal ik daarna met veel plezier op het nationaal toernooi in Brakel een glas met u komen drinken.

Toch nog enkele bemerkingen, minister, die zeker ook moeten worden meegenomen. De heer De Meyer heeft het hier al te berde gebracht en toen werd daar wat lacherig over gedaan, maar de problematiek van de bestrijding van het sint-jakobskruiskruid in Vlaanderen is voor de paardensector helemaal niet om lacherig over te doen. Dat probleem wordt elk jaar erger. Er wordt minder op gereageerd, maar dat is een zeer grote bedreiging voor de paardensector. Het Vlaamse niveau moet daar nog verder over nadenken om dat aan te pakken, zeker als we ook bezig zijn met dierenwelzijn.

Minister, ik wil u vragen om de volgende drie belangrijke punten aan te kaarten op het federale niveau. Twee zaken gaan over het level playing field dat we zouden moeten creëren in Europa voor de export van paarden. Elk stamboek wordt graag gezien op de grote manifestaties. In België kan er niet meer worden gebrandmerkt. Als dat zo is beslist, dan is dat zo. Het probleem is echter wel dat er nog andere stamboeken zijn in Europa die vandaag nog brandmerken. Die stamboeken sturen uitnodigingen om veulens in het buitenland te brandmerken en zo in hun stamboek te integreren. Op dat vlak moeten we alle hens aan dek halen om daar een level playing field te creëren. Het tweede probleem is dat van de btw, waarvoor in Europa nog altijd geen gelijk speelveld is gecreëerd.

Het laatste probleem heb ik al onder de aandacht gebracht van minister Weyts, en dat is het verhaal van de paardenverwaarlozing. Ik wil dat blijven herhalen. Het is goed dat we in Vlaanderen blijven zorgen voor verwaarloosde paarden, maar als het ons echt menens is, moeten we in de eerste plaats ervoor zorgen dat er zo weinig mogelijk verwaarloosde paarden bij komen. Waarom gebeurt dat nog? Dat heeft te maken met het sanitair statuut. Bij de geboorte van een veulen moet men aangeven of het wordt geklasseerd als slachtpaard, of als sportpaard.

Elke paardenfokker weet dat in de nacht dat het veulen wordt geboren, de periode van dromen van zeven jaar start. Zo wordt dat gezegd in de paardensector. Dan is men meestal een illusie rijker of is er een droom ingevuld. Natuurlijk wil elke fokker dat zijn veulen een sportpaard wordt. Dikwijls is dat een emotionele beslissing. Het gevolg is dat dat paard, als het uiteindelijk toch niet voldoet, als het nergens meer voor geschikt is, niet mag worden geslacht. Bij sommige mensen krijgt dat paard dan een mooi pensioen in een mooie weide waar het zijn dagen kan slijten. Jammer genoeg komt dat paard ook vaak terecht op een plaats waar het totaal ondervoed geraakt en verwaarloosd wordt.

Het is dan toch humaner ervoor te zorgen dat dat paard kan worden geslacht in plaats van het te laten verkommeren op een weide. Dat probleem moeten we ook durven bespreken.

De voorzitter: De heer De Croo heeft het woord.

De heer Herman De Croo (Open Vld): Mijnheer Ceyskens, u hebt groot gelijk met uw drie bijkomende punten. Ik durf daar ook op aan te dringen.

Minister, ik kom ook nog even terug op een puntje dat u niet hebt beantwoord, namelijk de stedenbouwkundige vereiste in verband met de ligging tussen de paardenfokkerij en de manege. Dat is een delicaat punt. Er zijn honderden maneges in Vlaanderen. Het moet in recreatiegebied zijn, het mag niet in landbouwgebied. Dit wil ik toch even onder uw aandacht brengen.

Mijnheer Ceyskens, u bent hartelijk welkom in de Vlaamse Ardennen, waar u in de heuvelachtigheid uw paarden beter zult kunnen uittesten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Els Robeyns aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het bedrijfsmodel van de Vlaamse landbouw – 1735 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Mevrouw Els Robeyns (sp.a): Voorzitter, minister, de Vlaamse landbouw kampt met een gebrek aan marktvisie. Dat stelt professor agromarketing Xavier Gellynck van de Universiteit Gent. Met die stelling legt hij een aantal pijnpunten bloot waarmee de Vlaamse landbouw te kampen heeft. Tegelijkertijd doet hij een aantal suggesties over hoe het anders zou kunnen en hoe de Vlaamse landbouwers nog een toekomst tegemoet kunnen zien. We hebben het vandaag al over de prijzen gehad. In mijn vraag komt dat ook voor een stukje aan bod.

We stellen vast dat de economische realiteit als gevolg van het huidige landbouwbeleid nefaste sociale gevolgen heeft voor vele Vlaamse landbouwers, voornamelijk voor de familiale bedrijven. Recente cijfers tonen schrijnende toestanden aan. Een op zes landbouwers zou zijn spaargeld opeten, zo blijkt uit berekeningen van uw departement. Tussen 2011 en 2013 waren de inkomens voor 15 procent van de boeren gemiddeld negatief. Nog eens een kwart heeft een gemiddeld familiaal arbeidsinkomen van minder dan 25.000 euro, of omgerekend een inkomen van 5 euro per uur.

De oorzaken zijn voor de hand liggend. Of het nu om melk, varkensvlees of groenten gaat, boeren krijgen veel te weinig voor hun producten. Wat de boer krijgt is eigenlijk de vertaling van de machtsverhoudingen in de keten. De verwerkers, de groothandelaars en de verkopers zijn jammer genoeg veel machtiger. Ik geef u een voorbeeld. Een aantal Belgische basisproducten kost bijna 40 euro in de supermarkt. De boer kreeg voor die producten 8,5 euro, terwijl hij natuurlijk wel de risico's neemt.

Een andere belangrijke factor is dat de consumenten procentueel ten opzichte van hun inkomen alsminder betalen voor voedsel, terwijl de prijs voor landbouwproducten nauwelijks verandert ondanks de inflatie en terwijl de kosten voor de boeren, voor bijvoorbeeld meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen, alsminder stijgen. Het inkomen van de producenten wordt daardoor uiteraard aangetast. Ik geef u ook daarvan een voorbeeld. Vorig jaar kreeg een groenteboer minder voor prei en spinazie dan twintig jaar geleden, terwijl de prijs van de meststoffen maal drie is gegaan en die van de gewasbeschermingsmiddelen met 25 procent is gestegen. De prijs van de grond is maal vier gegaan ten opzichte van twintig jaar geleden.

De professor zegt dat het voor zich spreekt dat bij een ongewijzigd beleid en een ongewijzigde aanpak de situatie voor de Vlaamse landbouw er niet op vooruit zal gaan. Om het tij te doen keren, luidt zijn advies: 'niet ondergaan, maar ondernemen'. Hij pleit voor een marktgericht productiemodel vanuit een proactieve, zelfbewuste basishouding. Hij vraagt de boer om de keten waar hij deel van uitmaakt te begrijpen en vooral om een toegevoegde waarde te creëren. Zo is het volgens hem logisch dat een varkensboer inzicht heeft in het businessmodel achter bijvoorbeeld het slachthuis waaraan hij levert en dat hij zich de vraag stelt hoe hij zich onmisbaar maakt in dat businessmodel en in de verschillende schakels. Een logisch gevolg zou kunnen zijn dat de boer in kwestie gaat participeren in diverse schakels.

Volgens de professor heeft de landbouw behoefte aan andere bedrijfsmodellen. De boer moet zich afvragen waar hij winst mee zal maken, wie zijn klanten zijn en wat ze willen, en hoe hij zich met zijn product kan onderscheiden. De boer moet de leefwereld van de eindgebruiker goed begrijpen. Hij moet nagaan welke noden er leven, wanneer en hoe groot ze zijn. Hij moet de afweging maken of de potentiële volumes groot genoeg zijn om daarop in te zetten. Uiteraard kan hij ook niches aansnijden die op termijn kunnen worden uitgebreid naar andere landen, maar evengoed kan hij opteren voor een lokaal concept dat bij de bedrijfscultuur past.

Minister, de conclusie van de professor is dat de Vlaamse landbouwer naar een ander bedrijfsmodel moet gaan, dat er meer marktgericht moet worden gewerkt en dat er vooral toegevoegde waarde gecreëerd moet worden – zo heb ik het toch gelezen. Het beleid moet daaraan aangepast worden.

Deelt u die conclusie en analyse? Is er volgens u al een tendens in die zin merkbaar bij onze landbouwers? Ik heb van een aantal mensen uit landbouworganisaties vernomen dat wel degelijk merkbaar is dat landbouwers steeds meer participeren in de diverse schakels in de ketens, of dat ze zich omgekeerd gaan groeperen en proberen om met verschillende landbouwbedrijven samen een bepaalde toegevoegde waarde te creëren. Ziet u die evolutie in de praktijk? Hoe kunnen we onze landbouwers daarbij ondersteunen? Zijn er al beleidsmaatregelen in die zin? Kunnen we er in de toekomst meer op focussen vanuit het beleid?

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

De heer Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Voorzitter, minister, de professor is wel een heel slimme mens. Hij stelt iets vast en hij stelt ook suggesties voor. Ik meen dat je echter geen professor moet zijn om te zien dat de businessmodellen van onze land- en tuinbouwbedrijven voor een stuk zullen evolueren. Ze zullen wel mee moeten evolueren met de tijd. Uit het verleden blijkt dat ze dat al geruime tijd doen.

Uit de hervorming van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) blijkt ook dat meer marktwerking wordt nagestreefd, dat er nieuwe niches en accenten komen. Het is ook een feit dat onze landbouw al decennialang voor subsectoren opereert in een toch wel geglobaliseerde markt. Het ontbreekt onze bedrijven niet aan marktvisie. Was dat wel het geval, dan zouden onze land- en tuinbouwbedrijven, de varkens-, kalver- en pluimveesectoren niet al decennialang voor zo veel miljard euro aan exportgoederen zorgen.

Er staat ook een heel belangrijk gegeven in de beleidsnota, namelijk de 'vervennootschappelijking van de landbouw'. Dat is zeker een instrument waar we verder op moeten inzetten, we moeten er absoluut onze aandacht aan geven.

De heer Jos De Meyer (CD&V): Minister, het is ongetwijfeld een interessante studie. Zo zijn er regelmatig interessante studies, en elke studie heeft een

waarde en een betekenis. Wat ik uit deze studie ook leer, is dat sterker samenwerken nodig is. Er moet dus meer worden ingezet op de branche, op producentenorganisaties.

Ik vraag me daarbij af hoe het daarbij zit met de Mededingingswet. In welke mate kan men het aanbod binnen een sector verenigen? Wat is de grens? Kan die al dan niet aangepast worden?

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, mevrouw Robeyns, ook ik vind het heel belangrijk om voldoende aandacht te besteden aan de positie van de prijznemer, dus van de individuele landbouwer. Om de positie van die primaire producenten te versterken, hebben we erin voorzien dat we de oprichting van de producentenorganisaties en de brancheorganisaties financieel kunnen ondersteunen. Dat is een nieuwe mogelijkheid. Het gaat over de opmaak van een juridisch kader, maar ook voor de opstartfase kunnen we financieel bijdragen. Op die manier kunnen de productie en het aanbod geconcentreerd worden en aan de markt worden aangeboden.

Mijnheer De Meyer, dat gebeurt uiteraard ook allemaal in het kader van de mededinging. Het kan, en er bestaan trouwens al producentenorganisaties in een aantal niches of sectoren. Ze bestaan nog niet in de varkenssector. Ik heb al een paar keer gezegd dat die sector volgens mij veel sterker zou staan indien daar een initiatief zou worden genomen.

Ik ben het eens met de analyse van professor Gellynck wanneer hij pleit voor een integratie van de producent binnen de keten. De brancheorganisatie kan daar een oplossing bieden. Iedereen kan er elkaar ontmoeten: de landbouwproductie, de verwerking, de handel, de distributie en zo meer. Ook kunnen er afspraken worden gemaakt.

Er zijn heel wat mogelijke activiteiten van zo'n brancheorganisatie. Ze kunnen gaan over het verbeteren van de kennis over en de transparantie van de markt en de producten. Ze kunnen gaan over het maken van een goede raming van het productie- en marktpotentieel. Een betere coördinatie van het op de markt brengen van de producten is ook een mogelijkheid. Ze kunnen ook het opstellen van standaardcontracten betreffen, uiteraard altijd rekening houdend met de noodzaak om eerlijke mededingingsvoorwaarden tot stand te brengen.

Het gaat er ook om methoden en instrumenten te ontwikkelen om de kwaliteit te verbeteren. Er moeten gegevens worden verschaft en onderzoek worden verricht om de productie en eventueel ook de verwerking en de afzet te vernieuwen en te rationaliseren. Er is nood aan innovatie, vernieuwing en rationalisering. Om die reden is binnen het PDPO III een nieuwe maatregel genomen. Er is voorzien in investeringssteun voor innovatie. Dit kan perfect passen in een aantal oproepen die nog zullen worden gelanceerd.

Ik ben me ervan bewust dat een open economie op macro-economisch vlak kansen biedt. Onze agrovoeding levert topprestaties op de exportmarkt. We mogen dit gerust onderstrepen. Zodra de productie een overmaat kent, zullen de markten een sterk prijsdrukkend effect kennen. De groei van de wereldbevolking biedt echter veel mogelijkheden. Dit vergt afspraken met de landbouwers over een groepering waar zij als ondernemers deel van uitmaken.

Het loont voor landbouweconomen natuurlijk de moeite hier verder op in te gaan en onderzoek te verrichten. Het is een goede zaak dat die studies worden uitgevoerd. Met een aantal elementen is echter nog geen rekening gehouden. Ik denk dan aan de streekproducten en de bioproducten. Dit moet nog verder worden onderzocht. We zullen zien hoe dit in de toekomst zal evolueren. Volgens mij moeten er nog veel studies worden verricht. We beschikken over een aantal

financiële ondersteuningsmogelijkheden. Volgens mij sterkt de studie ons in de overtuiging dat we de juiste keuze hebben gemaakt.

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Mevrouw Els Robeyns (sp·a): Minister, ik dank u uiteraard voor uw antwoord. De productenorganisaties kunnen in zekere mate een oplossing bieden. Ze kunnen in elk geval de positie van de individuele landbouwers versterken. Dat moet de bedoeling zijn.

Er is een studie uitgevoerd. Er zullen misschien nog andere studies volgen. U hebt elementen aangehaald die in de studie niet zijn opgenomen. U hebt een van mijn vragen echter niet beantwoord. Volgens mij is het duidelijk dat momenteel een tendens in de landbouw zichtbaar is. De landbouwers proberen effectief steeds meer in de keten te participeren of bepaalde niches aan te snijden. Dat is de informatie die ik heb ontvangen. Hoe toegevoegde waarde kan worden gecreëerd, is gemakkelijker gezegd dan gedaan. We zullen dit verder opvolgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Francesco Vanderjeugd aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de besteding van de middelen van het Plattelandsfonds – 1450 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

De heer Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Voorzitter, er was tijdens de vorige legislatuur veel te doen met betrekking tot de oprichting van het Plattelandsfonds, dat er met enige vertraging dan toch is gekomen. Het hoofddoel van het Plattelandsfonds bestaat erin vijftig plattelandsgemeenten enige financiële ademruimte te geven om projecten uit te voeren die binnen een of meerdere decretaal bepaalde plattelandsontwikkelingsdoelstellingen passen.

Het gaat onder meer om het leveren van inspanningen tot de vrijwaring en de ontwikkeling van de open ruimte, om bijzondere aandacht voor de kwetsbare gebieden en meer bepaald de natuurgebieden, om het onderhouden, herstellen of aanleggen van een functioneel wegennet op het platteland en dergelijke.

De begunstigde gemeenten moesten bij de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) projectaanvragen indienen. In 2013 zijn 102 van de 118 ingediende projecten aanvaard. In 2014 zijn 96 projectaanvragen goedgekeurd. Uit het antwoord op een schriftelijke vraag van de heer Vandaele blijkt dat 54,7 procent van de aangewende middelen aan het onderhoud, het herstel of de aanleg van het wegennet is besteed. Verder is 19,2 procent aan de leefbaarheid van de dorpen en 12,1 procent aan toerisme en recreatie besteed.

Op de website van het Vlaams Infocentrum Land- en Tuinbouw (VILT) heeft de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) een reactie geplaatst op de stelling van de heer Vandaele dat er te veel geld wordt besteed aan het onderhoud van de wegen. De VVSG is het hier blijkbaar niet mee eens.

We weten natuurlijk dat het Plattelandsfonds een bredere focus heeft dan de landbouw. Het is echter toch opmerkelijk dat we moeten vaststellen dat de doelstellingen waarvoor de minste projecten zijn ingediend, betrekking hebben op de kwetsbare gebieden, meer bepaald 1,6 procent, en op de versterking en verbreding van de landbouw, meer bepaald 1,5 procent. De ondersteuning van

de rurale ondernemers bengelt met amper 1 procent van in totaal 8 miljoen euro aan bestede middelen helemaal onderaan.

Uiterekend in een periode waarin de landbouw voor belangrijke uitdagingen op het vlak van milieu staat, met op kop het dossier van de instandhoudingsdoelstellingen, zou het aangewezen kunnen zijn dat de plattelandsgemeenten deze doelstellingen bijzondere aandacht schenken. Daarnaast voorziet het Vlaams regeerakkoord in een integratie van het Plattelandsfonds in het Gemeentefonds.

Minister, hoe schat u de projectaanvragen en de uitbetaalde trekkingsrechten door het Plattelandsfonds in? Ik denk dan aan de oververtegenwoordiging van de wegen en aan de zeer geringe besteding aan projecten ten gunste van de landbouw en de landbouwers.

Bent u van oordeel dat het aandeel van de verschillende plattelandsdoelstellingen in de toekomst evenwichtiger over de door het Plattelandsfonds ondersteunde projecten moet worden verdeeld?

Zult u de begunstigde plattelandsgemeenten sensibiliseren om meer aandacht te schenken aan de versterking en de verbreiding van de landbouw, de kwetsbare gebieden en de ondersteuning van rurale ondernemers?

Kunt u een stand van zaken geven in verband met de in het Vlaams regeerakkoord vooropgestelde integratie van het Plattelandsfonds in het Gemeentefonds?

De voorzitter: De heer Ceysens heeft het woord.

De heer Lode Ceysens (CD&V): Mijnheer Vanderjeugd, ik heb heel veel sympathie voor u, maar ditmaal ben ik het zeer grondig met u oneens. Ik wil dan ook nog eens verwijzen naar de filosofie achter het Plattelandsfonds.

Tijdens de vorige legislatuur hebben we een oplossing voor de fiscaal zeer arme gemeentebesturen gezocht. Het gaat om gemeenten waarvan de eigen inwoners weinig fiscale draagkracht opleveren en die in verhouding zeer weinig bebouwde oppervlakte hebben. Er is in die gemeenten in verhouding veel gebied dat veel kost en niets oplevert. De rode draad is dan ook nog eens dat het gemeenten zijn die slechts een zeer kleine toelage van het Gemeentefonds ontvangen.

We hebben toen fundamenteel gekozen voor een fonds dat voor die gemeenten zo weinig mogelijk bijkomende planlasten zou genereren. Dat was een belangrijk element tijdens de debatten. We hebben duidelijk gesteld dat de gemeenten die in kaart werden gebracht, allemaal plattelandsgemeenten met een zeer kleine administratie en staf waren. Als we die gemeenten zouden vragen projectaanvragen uit te schrijven, zouden ze uit de boot vallen.

We hebben dat in verband met projectoproepen al vaak gemerkt. Er is een soort mattheuseffect. De gemeenten met een ruime staf slagen er het eerst in projectaanvragen te schrijven of in cofinanciering te voorzien. Die gemeenten halen dan ook als eersten de projecten binnen.

We hebben er duidelijk voor gekozen in weinig planlasten te voorzien. Een van de parameters die hierbij een rol speelt, is de vaststelling dat gemeenten met weinig en vaak zeer verspreide bebouwing veel moeten investeren in wegeniswerken, onder meer om de landbouwbedrijven te ontsluiten en om wegen naar de akkers en de weilanden aan te leggen. Dat zijn veel kilometers in verhouding tot het aantal inwoners. De gemeenten in deze categorie hebben op dit vlak een veel grotere opdracht dan de steden of de grotere gemeenten. Bovendien lijden die wegen ook nog eens onder het landbouwverkeer.

Er is ruimte gelaten voor andere initiatieven. Het lijkt me fout te veronderstellen dat de gemeenten die voor wegeniswerken hebben gekozen enkel wegeniswerken uitvoeren. Volgens mij nemen die gemeenten ook andere initiatieven. Ik ben daar zelfs bijna zeker van.

Het is met betrekking tot een dossier over wegeniswerken gemakkelijker om bewijslast aan de VLM over te maken en het project te verantwoorden. Uiteindelijk moet voor die werken sowieso een bestek worden opgemaakt. Dat is allemaal vrij eenvoudig aantoonbaar.

Ik vind dat we de gemeenten zeker en vast niet moeten dwingen nog eens andere dossiers te zoeken en andere projectaanvragen te schrijven. Velen onder hen zullen daar niet in slagen.

Minister, ik roep u op om de autonomie van de gemeenten in dit verband te respecteren. Er is een duidelijk kader geschetst. De filosofie en de geest van het Plattelandsfonds zijn duidelijk.

En ik zou dan nu inderdaad geen andere initiatieven nemen en daardoor de geest van de beslissing van destijds een stuk vergeten.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele (N-VA): Het is natuurlijk een hele eer voor mij dat collega Vanderjeugd zich baseert op een schriftelijke vraag van mij, of eigenlijk meer op het antwoord van de minister. Bedankt daarvoor, collega.

Collega Ceysens schetste al een beetje de achtergrond. Het Plattelandsfonds was eigenlijk bedoeld om het onevenwicht te dichten tussen de taken die bepaalde gemeenten moeten uitvoeren en de financiële middelen waarover ze maar beschikken, om te helpen voor uitdagingen die sommige gemeenten niet gefinancierd krijgen.

Wat ons betreft, is het Plattelandsfonds in elk geval een prima initiatief, hoewel we ons herinneren dat de adviesraden daar destijds vragen bij hadden, bijvoorbeeld over doelstellingen die te vaag geformuleerd waren, onvoldoende sturend waren voor de gemeenten. Daarom werd in 2013 bij de goedkeuring van het decreet in de memorie meteen opgenomen dat de doelstellingen wel degelijk kunnen worden bijgestuurd of ingepast in een ruimere aanpak van de bestuurskrachtenproblematiek.

Uit het uitvoerige antwoord dat ik van de minister kreeg, blijkt inderdaad dat zowel in 2013 als in 2014 slechts 7 procent van de middelen naar natuur en landbouw ging, terwijl meer dan de helft van het budget naar de aanleg of verbetering ging van pleinen en wegen, namelijk 55 procent. Ook in mijn provincie, West-Vlaanderen, hebben 23 van de 32 ingediende projecten te maken met wegenwerken, slechts 1 project gaat over landbouw en 1 project over het vrijwaren van open ruimten, allebei in Poperinge. Geen enkel project was gericht op de natuur.

Uiteraard mogen infrastructuurwerken betoelaagd worden, dat zei collega Ceysens ook, en het staat ook in de lijst van de mogelijkheden. Zelf zou ik echter verwacht hebben dat er meer dingen gesteund zouden worden die de troeven van het platteland ondersteunen: open ruimten vrijwaren, landbouw dichterbij de consument brengen, kleinschalige initiatieven op dat gebied, zachte recreatie, verbreding. Die vind ik eigenlijk niet terug. Vandaar wat mij betreft, collega Ceysens, is het misschien toch nuttig om de doelstellingen van het decreet te bekijken en te verfijnen. Er is ook sprake van ze eventueel in te kantelen in het Gemeentefonds, maar dan moeten we proberen daarover heldere afspraken te maken.

De voorzitter: De heer Durnez heeft het woord.

De heer Jan Durnez (CD&V): Mijnheer Vandaele, ik was zondagmorgen enigszins verrast toen u gebruikmaakte van dit element om de gemeenten terecht te wijzen over de aanwending van dit fonds. Collega Vanderjeugd is meegestapt in de andere zijde van een benadering, maar collega Vanderjeugd is een jong veulen dat hier zijn terrein nog kiest. Ik heb dus minder problemen dat u daarbij aansluit.

Collega Vandaele, ik wil nog even teruggaan in de geschiedenis, zonder ze exhaustief te behandelen. Dit element zit te paard op twee beleidsdomeinen: binnenlands bestuur, verdeling van middelen, algemene middelen, en plattelandsbeleid. Er werd niet gekozen om een fonds op te richten met negen sectorale luiken; er is een fonds opgericht om de plattelandsgemeenten te ondersteunen, en er werd heel uitdrukkelijk gesteld dat daarbij een marginale toetsing zou worden uitgevoerd. Omdat dit via de VLM liep en het projectmatig moest worden verantwoord, is er een reeks gemaakt van negen luiken, waarvan er hier enkele genoemd werden en waarbinnen de gemeenten een keuze konden maken. Het decreet was zeer duidelijk: één van de negen. Het is dan uiteraard evident dat de gemeenten kiezen om zo weinig mogelijk planlasten te moeten ondergaan en, indien ze kunnen, één groot dossier in te dienen met de bijhorende bewijsvoering. Andere gemeenten hebben ervoor gekozen twee of drie dossiers in te dienen, met een gemiddelde van twee. Dat betekent dat elke gemeente zeven dimensies niet heeft aangesneden. Dat hoefde ook niet, want het was de bedoeling algemene doelstellingen te geven op een hoog niveau. Ik verwijs naar een parallel met het Stedenfonds, waar net op dezelfde wijze doelstellingen van een hoog niveau kunnen worden gekozen, die trouwens gelijk-luidend zijn. Hoe merkwaardig het ook is, stonden leefbaarheid, duurzaamheid, kwaliteit van bestuur in het platteland niet bij die negen doelstellingen.

In de landelijke gemeenten blijkt duidelijk dat er belangrijke uitgaven zijn voor wegen, en dat daar dus, met gezond boerenverstand, gekozen werd om projecten in te dienen voor die grote dossiers. Elke gemeente was daarin echter vrij. Collega Rombouts heeft me daarnet gezegd dat Hoogstraten een paar andere keuzes gemaakt heeft. Elke gemeente kon dus kiezen naar eigen godsvrucht en vermogen, om het zo te stellen.

Collega Vandaele wees erop dat in de advisering destijds sommigen de Vlaamse neiging hadden om ook voor een betoelaging van minder dan 20 euro per inwoner sterk sturend op te treden. De decreetgever heeft uitdrukkelijk gekozen om dat niet te doen, maar marginaal te toetsen. Daar wou ik nog even op wijzen. De inkanteling in het Gemeentefonds volgt trouwens dezelfde redenering, namelijk dat niet naar doelstellingen wordt geoormerkt.

De heer Bart Dochy (CD&V): Ik wil aanvullen met de opmerking en de suggestie die ik ook op andere fora reeds verschillende keren gemaakt heb over de financiering van die landelijke gemeenten. Het geeft aan dat het noodzakelijk is de criteria van het Gemeentefonds opnieuw te bekijken. Dat stond in een vorig regeerakkoord, maar niet in het huidige. Ik denk dat het opnieuw onder de aandacht kan worden gebracht.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Wat hier gevraagd wordt, staat haaks op wat in het regeerakkoord werd afgesproken, namelijk dat we de gemeentelijke autonomie respecteren, dat we de middelen die we aan de gemeenten geven, minder zullen oormerken. We hebben dat trouwens in tal van sectoren afgeschaft, bijvoorbeeld in Cultuur. Ik zou het een heel onlogische redenering vinden om dat nu alleen voor het Plattelandsfonds wel te doen.

Het klopt dat er een beweging is afgesproken in het regeerakkoord, en dat dit wordt meegenomen in het Gemeentefonds. Die oefening is bezig, collega Homans heeft daarvoor de eerste voorstellen op tafel gelegd en die worden thans besproken. We gaan daarbij uit van de filosofie van het regeerakkoord en het respect voor de gemeentelijke autonomie.

Het verwondert ons niet dat de meeste plattelandsgemeenten inzetten op wegen. Uit een onderzoek naar de grootste noden van de plattelandsgemeenten bleek immers dat ze veel grote knelpunten hebben op het vlak van wegen in de kleinere deelgemeenten. Dat is dus iets waaraan effectief aandacht wordt besteed.

Ik heb ook de indruk dat sommigen het Plattelandsfonds en de projecten voor plattelandsbeleid door elkaar halen, maar die hebben een totaal andere finaliteit. Dat betekent niet dat we de gemeenten die nood hebben aan inspiratie, aan hun lot overlaten. We hebben in 2014 zelf een inspiratiedag georganiseerd met heel concrete voorbeelden van projecten die gemeenten kunnen indienen en wat ze kunnen doen met de middelen uit het Plattelandsfonds. Zo is bijvoorbeeld ook ingezet op het aanpakken van plattelandsarmoede.

We zullen uiteraard, samen met bevoegd minister Homans, nagaan hoe we dat Plattelandsfonds kunnen beheren. Het blijft toch wel iets waarop onze plattelandsgemeenten veel beroep doen en dat nodig is om die gemeenten verder te ondersteunen. Belangrijk is dat we de planlast niet verscherpen en dat we geloven in de gemeentelijke autonomie.

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

De heer Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Collega Durnez, de vraag van het jonge veulen was een vorige vraag, maar mijn jonge leeftijd heeft hier niet echt mee te maken. Onze partij heeft daarover in de vorige legislatuur een conceptnota ingediend. Het belangrijkste daarin was dat we die filosofie op zich wel oké vonden, maar we waren wat meer terughoudend ten opzichte van de concrete modaliteiten. Ik denk dat de vraag misschien verkeerd geïnterpreteerd wordt. Wij vragen niet om in te gaan tegen het regeerakkoord en de gemeenten weer bij de hand te nemen. Onze gemeente investeert zelf meer dan een miljoen euro in het onderhoud van landbouwwegen, en dat komt ook zeker ten goede aan de landbouw op zich. Er zijn echter nog heel wat projecten, bijvoorbeeld inzake erosie, die zeer zeker positief zouden kunnen zijn.

Het was vooral niet echt duidelijk over welk soort wegen het ging. Ging het over landbouwwegen of over wegen in dorpskernen? Dat is toch wel een serieus verschil als het gaat over de vraag welk soort wegen daarmee worden gefinancierd.

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

De heer Lode Ceyskens (CD&V): Minister, ik dank u voor uw heel duidelijke antwoord. Ik stel vast dat de heer Vanderjeugd toch wel een beetje terugkrabbelt. Daar ben ik ook niet rouwig om. Ik wil me echter heel duidelijk aansluiten bij de stelling van de heer Durnez. We zijn hier aan het spreken over extra inkomsten voor plattelandsgemeenten van minder dan 20 euro per inwoner. Ik nodig u uit om eens te kijken naar de bedragen die in het Stedenfonds zitten en te bekijken welk bedrag de steden er per jaar per inwoner bij krijgen alleen al door de aanpassing, door de stijging van het Gemeentefonds. Dan hebben wij het hier vandaag over kruimels. Dan gaat men nu even aan gemeentebesturen die – laten we eerlijk zijn – het moeten doen met een gemeentesecretaris, een ingenieur en een stedenbouwkundig ambtenaar, zeggen dat ze het anders moeten gaan doen, dat ze projecten moeten indienen, dat ze zich moeten oriënteren op andere projecten. Als ik die vraag hier hoor, dan stel ik vast dat er op sommige plaatsen weinig affiniteit is met onze plattelandsgemeenten.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, ik wist niet dat de heer Durnez zo snel van zijn stoel valt op zondagochtend. Ik ken hem al jaren. Ik dacht dat hij vaster in het zadel zat. Tenzij hij natuurlijk op zaterdagavond op buitensporige wijze de bloemetjes heeft buitengezet, maar dat zijn we niet van hem gewoon. *(Gelach)*

Mijnheer Durnez, ik heb natuurlijk niet gezegd dat de gemeenten alle negen doelstellingen moeten invullen. Dat weet ik ook wel. Men mag inderdaad kiezen, en dat is ook maar goed, maar er zijn er wel negen opgesomd. Het enige dat ik heb willen zeggen – en tot mijn verbazing wordt dat zelfs nieuws – is dat het opvalt dat de gemeenten in hoofdzaak kiezen voor de harde materie, voor de wegen, en minder voor andere dingen, die misschien creatiever zijn. Het kan wel dat die misschien ook wat meer werk vergen.

Collega Rombouts is er niet meer, maar het verschil tussen Hoogstraten en Meeuwen-Gruitrode is heel opvallend. Mijnheer Ceyskens, bij u zijn dat louter wegeniswerken voor 250.000 euro, terwijl men in Hoogstraten voor hetzelfde bedrag tal van creatieve bestemmingen vindt. Het enige dat ik heb willen zeggen, is dat het me een beetje verbaast dat het inderdaad in die richting gaat. Zeg ik daarmee dat dat niet mag? Neen. Mijnheer Ceyskens, zeg ik dat de kleinere gemeenten dat bedrag niet mogen hebben? Dat zeg ik zeker niet, want ik kom ook van het platteland. Ik wil zeker uw pleidooi ondersteunen: als er een Stedenfonds is en als men speciale inspanningen doet voor de grote steden, dan mag men ook wel eens inspanningen doen voor de kleine gemeenten, die die financiële draagkracht niet altijd hebben. Daarmee zijn we het allemaal eens, denk ik. Ik vond het echter toch interessant om vast te stellen welke stromen er lopen in dat Plattelandsfonds.

De voorzitter: De heer Ceyskens zit te schuiven op zijn stoel, en om te vermijden dat hij eraf valt, geef ik hem nog even kort het woord.

De heer Lode Ceyskens (CD&V): Daar mijn gemeente is genoemd, denk ik dat ik mag interveniëren.

Mijnheer Vandaele, voor alle duidelijkheid, mijn gemeente is geen kleine gemeente. Mijn gemeente is 9126 hectare groot. Dat betekent dat er een gemeentelijk wegennet van 360 kilometer is dat moet worden onderhouden, terwijl dat voor een gemiddelde Vlaamse gemeente 100 kilometer is. Dat moet worden betaald door 13.000 inwoners. Daarmee hebt u dan meteen de verklaring voor het feit dat er inderdaad wegenisprojecten worden ingediend voor het Plattelandsfonds.

De heer Wilfried Vandaele (N-VA): Ik zou er een aantal omzetten in trage wegen, collega.

De voorzitter: De heer Durnez heeft het woord.

De heer Jan Durnez (CD&V): Ik wil nog eens herhalen dat er in het decreet zelf geen enkele hiërarchie was bepaald en dat er ook geen sectorale bepalingen in staan. In het Stedenfonds is dat allemaal niet van tel. Daar kan men langs de kassa passeren met een uitgeschreven plan, maar niet projectmatig. Ik volg de heer Ceyskens wat dat betreft. Het gaat natuurlijk over volumes van uitgaven bij een gemeente. Als je dan moet kiezen tussen zes dossiers indienen in Brussel en één dossier indienen in Brussel ... De collega's weten wat dat betekent, een dossier indienen in Brussel. Dan heeft dat geen enkele band met de andere uitgaven van de gemeente. Ik geef een voorbeeld van die negen dat hier bijna niet is genoemd, behalve door de minister, namelijk dat van de kwetsbare groepen. Ter zake zijn er uiteraard ook uitgaven door de landelijke gemeenten, en niet de minste, gezien de samenstelling.

In die zin pleit ik er dus mee voor om dit op dit moment in stand te houden. Minister, ik wens u zeker toe dat u in de komende tijd kunt garanderen dat dit mooi intact in het Gemeentefonds terecht komt, en dat het plattelandsbeleid in de brede betekenis ook de ondersteuning en de inspiratie kan worden geboden en bij momenten – hoe moeilijk dat ook is, het is vandaag een beetje vloeken in de kerk – ook in de middelen kan worden voorzien voor de plattelandsgemeenten. Men moet ook in overweging nemen dat de afstand tussen het stedelijke – of wat men in Vlaanderen ‘stedelijk’ noemt, want dat valt allemaal te nuanceren – en het platteland in heel wat sectoren en met betrekking tot heel wat thema’s jaarlijks steeds kleiner wordt. De aanpak is dus vrij gelijklopend aan het worden op heel wat terreinen. Ik verwijs naar de verdere discussie die finaal en ten gronde zal moeten worden gevoerd in de commissie Binnenlands Bestuur over het Gemeentefonds zelf. In de vorige legislatuur mochten we daar ideeën over spuien, maar was er geen ruimte om dit aan te pakken. Ik hoop dat dit ooit wel eens kan gebeuren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Francesco Vanderjeugd aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de gevolgen van het nieuw Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) voor overnames van land- en tuinbouwbedrijven – 1495 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

De heer Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Voorzitter, minister, geachte leden, sinds dit jaar is de VLIF-reglementering (Vlaams Landbouwinvesteringsfonds) gewijzigd en hervormd. Voortaan gelden er specifieke selectiecriteria en tijdsblokken, uiteraard bijpassend budget. Dit wordt nu ook per kwartaal uitgerekend. Vandaag is het eerste kwartaal dus voorbij. Een van de voordelen is dat de land- en tuinbouwers die een beroep willen doen op VLIF-steun, gespaard blijven van de immens lange wachttijden die er in het verleden al te vaak waren. Ik heb die ook al dikwijls aangekaart. Dat is dus in ieder geval een positief gegeven.

Voor overnames van land- en tuinbouwbedrijven blijkt de nieuwe procedure echter toch wel enkele nare gevolgen te hebben. In bepaalde vaktijdschriften staat geschreven dat er aan de alarmbel wordt getrokken, omdat er een groter aantal aanvragen dan normaal zou zijn, als gevolg van het feit dat een aantal jonge overnemers hebben gewacht op deze nieuwe regelgeving. Het nieuwe gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) treedt immers in werking. Dat voorziet in extra tegemoetkomingen voor jonge landbouwers. Doordat er op maandbasis overnamebudgetten worden vastgelegd, dreigen sommige rechtmatige overnamedossiers, die volledig aan de voorwaarden van de economische leefbaarheid en de bevordering van de generatiewissel voldoen, uit de boot te vallen.

De vraag rijst dan ook of voor de overnames rekening zou kunnen worden gehouden met de huidige piek in het aantal aanvragen en de strikte opdeling van de geplande budgetten in maaddelen kan worden doorbroken. Een alternatief zou kunnen zijn dat men de overnamebudgetten op jaarbasis bepaalt en een afgewezen indiener de kans geeft om onmiddellijk na de afwijzing een nieuw aanvraag in te dienen.

Minister, klopt het dat het VLIF een veel groter aantal aanvragen voor overnamesteun dan normaal heeft gekregen? Hoeveel aanvragers voor overnamesteun dreigen uit de boot te vallen als de huidige regeling wordt aangehouden? Bent u van oordeel dat er een overgangsregeling kan komen om de huidige piek van

aanvragen aan te pakken? Overweegt u om de geplande maanbudgetten te doorbreken en op jaarbasis te bepalen? Zullen afgewezen indieners de mogelijkheid krijgen om onmiddellijk na de afwijzing een nieuwe aanvraag in te dienen?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, mijnheer Vanderjeugd, de overname-dossiers zijn altijd met voorrang behandeld, waardoor er dus, zoals u zei, gemiddeld geen immens lange wachttijden zijn, zeker als men in acht neemt dat de jonge landbouwer een jaar de tijd kreeg om zijn aanvraag volledig te documenteren.

Het klopt dat men in het nieuwe systeem met blokperiodes werkt. Binnen het budgettaire kader dat voorhanden is via het Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling (PDPO) voorzien we in blokperiodes van een maand. We houden die bewust heel kort, op vraag van de jonge landbouwers, om de vestigingen niet nodeloos te vertragen. Werken met blokperiodes betekent ook dat het budget dus moet worden verdeeld. Een mogelijkheid om het budget te verdelen, zou erin bestaan dat men het totale jaarbudget gelijkmatig per maand gaat verdelen. We zien echter dat in het verleden een aantal maanden populairder waren dan andere met betrekking tot het indienen van dossiers. De spreiding van de middelen die we toepassen, houdt dus rekening met die statistieken uit het verleden, en nu ook met de nieuwe trends die we zien door de inwerkingtreding van specifieke maatregelen voor jongeren binnen de eerste pijler van het GLB.

Wat hebben we de afgelopen maanden gezien? In januari waren er minder dossiers, maar in februari veel meer. Er is gevraagd of die piek in februari betekenisvol is. Ik denk dat dit veel heeft te maken met het feit dat men nog wou genieten van de betalingsrechten uit de reserve, want daarvoor moest men ingeschreven zijn. We denken dus dat dit te maken heeft met dat nieuwe gemeenschappelijk landbouwbeleid. Volgens ons is het te vroeg om nu al conclusies te trekken. We monitoren en volgen de zaak op. Als in de loop van de programmaperiode zich aanpassingen zouden opdringen, dan zullen we dat zeker bespreken en voor aanpassingen zorgen.

Een overgangsregeling is niet mogelijk, gezien het goedgekeurde Europees en Vlaams kader. Een van de basisprincipes van een selectiesysteem is de gelijke behandeling van de aanvragers, zeker binnen de blokperiodes. Korte periodes dienen om de aanvragers snel feedback te kunnen geven. Het zou bijgevolg weinig zinvol zijn om een jaarlijkse evaluatie te maken. Afgewezen indieners kunnen de maand nadien herkansen. Als ze opnieuw niet worden geselecteerd en nog niet zijn gevestigd als landbouwer, kunnen ze het daaropvolgende kalenderjaar opnieuw een aanvraag indienen.

De heer Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Minister, ik dank u voor het duidelijke antwoord. Ik krabbel – zoals ook vorige keer niet het geval was – niet terug. Ik beweer niets. Ik stel enkel de vraag, want ik had dat in een tijdschrift zien staan. Ik vermeld de naam niet. Misschien is het voorbarig geweest om daarover uitspraken te doen, maar het is mijn taak om daarover vragen te stellen. Het stelt me gerust dat er heel wat mogelijkheden zijn en een gelijke behandeling wordt gewaarborgd, wat betekent dat ze niet uit de boot zullen vallen. Dat stelt me gerust.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.